FUNDACIÓ BARÇA
REVISTA OFICIAL
MARÇ - JUNY DEL 2019 • 4 €

FUNDACIÓ

LLUITEM CONTRA EL BULLYING

La Fundació Barça referma el seu compromís per contribuir a la lluita contra l'assetjament escolar a Catalunya.

FUNDACIÓ BARÇA

Si canviem les regles, canvia tot.

A través de l'esport canviem les regles perquè totes les nenes i nens guanyin. Guanyin a la discriminació, a la tristesa i a la injustícia. I, sobretot, perquè guanyin el seu dret a ser nens.

#BarçaNovesRegles

Cap nena nen fora de joc

Si canviem les REGLES, canvia TOT

SUMARI

ENTREVISTA

Shakira Mebarak, presidenta de la Fundació Pies Descalzos

24

© XAVI MENÓS

6 **MIRADES**
Jordi Cardoner: "Els fonaments de la casa que construïm"

8 **REPORTATGE ASSETJAMENT ESCOLAR**
Anàlisi i context de la situació del 'bullying' a Catalunya

30 **ESPORT PER AL DESENVOLUPAMENT**
Sportanddev, una plataforma col·laborativa

34 **REFUGIATS**
Més de 14.000 nens i nenes beneficiaris del programa

36 **OPEN ARMS**
El vicepresident visita el vaixell 'Astral' de l'ONG catalana Proactiva Open Arms

50 **ARTICLE D'OPINIÓ**
Aporofòbia, por a la pobresa

40

ENTREVISTA

Oriol Tomàs, directiu responsable dels esports amateurs

L'esport amateur té una funció social

©FC BARCELONA / GERMÁN PARGA

FUNDACIÓ BARÇA. Març - juny del 2019 **EDITA** Fundació Barça. Av. d'Arístides Maillol, s/n, 08028 Barcelona, T 902 189 900 **DIRECTORA GENERAL FUNDACIÓ BARÇA** Mària Vallès **CAP DE MITJANS CORPORATIU** Toni Ruiz **COORDINACIÓ DE LA PUBLICACIÓ** Josep Vives i Ketty Calatayud **REDACTORS** Xavier Vilà, Josep Giralt, Joan Marcet, Andreu Miralles, Marc Parramon, Ana Ponce i Natàlia Requena **REVISIÓ LINGÜÍSTICA** Marina Àlamo, Amèlia Casas i Lourdes Julià **DISSENY I MAQUETACIÓ** Olga Amigó, Montse Chaure i Javier Rodríguez **IL·LUSTRACIÓ DE PORTADA** Luiso García **FOTOGRAFIA** ©FC Barcelona / Autors: Àlex Caparrós, Santiago Garcés, Paco Largo, Miguel Ruiz, Germán Parga, Víctor Salgado i Arxiu FCB; ©Sandra Aguilar, ©Carlos Durán, ©Jorge Martínez, ©Xavi Menós, ©Zacaria Mourad, ©Ivo Rovira i ©Tino Soriano **IL·LUSTRACIONS** Luiso García i JOTAERE **IMPRESSIÓ** Jiménez Godoy **TIRATGE** 114.800 exemplars **DIPÒSIT LEGAL** B 21154-2016 **PAPER** Estucat mat volum lliure de clor de 0,85 / 100 g.

La publicació no es responsabilitza de les opinions expressades en les col·laboracions externes. La redacció d'aquest número s'ha tancat a 15 de març del 2019.

FC BARCELONA RECICLA

EDITORIAL

APRENDRE A ACTUAR AMB VALENTIA

El món d'avui és una cursa cap endavant, cada vegada més individualista, on observem una clara amenaça als nostres valors com a societat. Necessitem reinventar-lo perquè és l'únic que existeix i perquè alhora és l'herència que deixem a generacions futures. Hem de recuperar la sensibilitat i l'empatia.

L'assetjament escolar no és més que un reflex d'una moral social ferida per l'egoisme, l'èxit ràpid i fàcil, i l'imperi de la llei del més fort. Si els que infligeixen els abusos no són capaços de sentir el dolor que causen en els altres, és perquè probablement la societat ha fet alguna cosa malament.

El *bullying* transcendeix l'àmbit estrictament escolar i es presenta en altres escenaris de la vida quotidiana, i, en moltes ocasions, és molt difícil de detectar.

Els que pateixen aquestes vexacions són cada vegada més joves. L'edat mitjana de l'assetjat és avui de 10 anys. A més, han augmentat notablement els casos d'assetjament en edats primerenques. Les agressions a nens i nenes de menys de 7 anys representen ja més del 14% del total de casos.

La tristesa, l'ansietat i la por continuen sent seqüeles que perduren en les víctimes durant més temps del que dura l'assetjament. El 8,4% dels assetjats, pràcticament un de cada deu, s'autolesiona i fins i tot pensa en el suïcidi. Els menors triguen una mitjana de 13 mesos a comunicar que són assetjats.

Gairebé tots hem estat testimonis d'algun cas de *bullying*. i la majoria no hem actuat com ho hauríem hagut de fer. Sabem que tot el que necessita el mal per triomfar és que no fem res per combatre'l. Aprendre a protegir-nos els uns als altres, especialment els que es troben en una situació de vulnerabilitat és una altra de les lliçons més precioses que podem rebre en la infància i la joventut.

Al Barça només posem un límit a la tolerància, i aquest és aturar la crueltat i el joc brut. També sabem que els assetjadors necessiten ajuda, que en la infància sempre som a temps de revertir les coses, que els infants són potencialment éssers humans extraordinaris.

No ens mantinguem passius davant el *bullying*. Si els infants són formats per les circumstàncies, llavors tenim l'obligació de formar les circumstàncies humanament. ■

L'ERRADICACIÓ DE L'ASSETJAMENT ESCOLAR
No podem mirar cap a una altra banda quan més de la meitat dels adolescents a Catalunya conviuen amb l'assetjament escolar.

FOTO: ©SHUTTERSTOCK

MIRADES

ELS FONAMENTS DE LA CASA QUE CONSTRUÏM

La Fundació Barça té com a objectiu principal donar suport a la infància i el jovent dels col·lectius més vulnerables mitjançant l'esport i l'educació en valors, amb la finalitat de contribuir a una societat més igualitària i inclusiva. En aquesta línia, l'esport esdevé una eina preventiva de primer ordre per les seves característiques educatives i socialitzadores. És per tot això que la Fundació es compromet en el seu pla estratègic a sensibilitzar i avançar en l'erradicació de l'assetjament escolar. El *bullying* és una xacra social. En un entorn on haurien de sentir-se segurs, hi ha molts infants i joves que sofreixen assetjament, abusos i agressions físiques i psicològiques.

És envers aquesta preocupació pels infants i joves, que la Fundació porta a terme un programa de *bullying* que es fonamenta en els objectius següents: contribuir en la prevenció del *bullying* a Catalunya a través d'una metodologia pròpia, sensibilitzar i fomentar la presa de consciència sobre la problemàtica, incidir públicament i políticament en la lluita contra l'assetjament escolar, i, finalment, generar coneixement sobre el fenomen, per tal de formular diverses propostes.

En els darrers dos anys la Fundació ha posat en marxa diverses iniciatives per conscienciar la ciutadania sobre la greu problemàtica que suposa el *bullying*. Una de les accions més rellevants ha estat donar a conèixer un estudi enmarcat en el nostre pla d'acció contra l'assetjament escolar, amb la col·laboració de la plataforma *adolescents.cat*. Les conclusions d'aquest estudi corroboren la realitat d'aquesta problemàtica. No ens podem permetre mirar cap a una altra banda quan més de la meitat dels adolescents a Catalunya conviuen amb l'assetjament escolar.

Tal com corrobora l'estudi realitzat per la Fundació Barça a 8.600 joves de 14 i 18 anys, a través de la plataforma esmentada, el *bullying* "ha provocat un intens patiment" al 90% de les víctimes. També conclou que el 54% dels adolescents de Catalunya han estat implicats en casos de *bullying*, directament o indirectament, com a agressors, víctimes o testimonis actius o passius. En conseqüència l'assetjament escolar s'ha convertit en la primera preocupació dels joves d'aquest tram d'edat, per sobre de les drogues i el fracàs escolar.

Encara queda molt per fer, però som molt conscients de la transcendència que comporta la infància i alhora entenem que els primers anys de vida són els fonaments de la casa que construïm entre tots. ■

JORDI CARDONER
VICEPRESIDENT PRIMER
DEL FC BARCELONA
I DE LA FUNDACIÓ BARÇA

©FC BARCELONA / FUNDACIÓ

REPORTATGE ASSETJAMENT ESCOLAR

El 54% dels adolescents de Catalunya s'han vist implicats en casos de 'bullying', directament o indirectament, com a agressors, víctimes o testimonis actius o passius

PECES D'UNA INFANTESA TRENCADA

JOSEP GIRALT

FOTO: ©FC BARCELONA / JORGE MARTÍNEZ

A l mes de febrer passat la policia russa va detenir uns pares per haver introduït el cap de l'assetjador del seu fill al vàter. Els progenitors van decidir prendre la justícia per la seva mà, farts que les seves queixes a la direcció del col·legi no tinguessin efecte. Mitjans locals expliquen que el jove feia mesos que anava a l'escola amb una navalla, barallant-se i intimidant altres nens.

No cal anar fins a Rússia per conèixer un cas similar. Passen diàriament a tot el món. A Barcelona, la mare d'una nena de 8 anys que havia estat tot el curs patint *bullying* va entrar a l'aula, va clavar un parell de bufetades a l'assetjador, el va agafar pel coll i el va deixar suspès al penjador, davant l'estupor de la professora i de la resta d'alumnes.

"Tinc records amb 6 anys. Un nen em perseguia i em pegava constantment. Llevar-me cada matí per anar a l'escola es va convertir en un infern. Van ser els pitjors moments de la meva vida". Aquest és el testimoni d'en Pau, de 23 anys. "Hi ha persones que encara pensen que s'exagera quan es parla de l'assetjament escolar. No saben el que diuen. No he estat mai un nen feliç, no volia viure".

PENSAMENTS SUÏCIDES

Ser víctima d'assetjament i intimidació augmenta la probabilitat de patir pensaments i intents suïcides, especialment entre els infants i adolescents. I és que tal com publica un estudi de Mitch van Geel, professor de Filosofia a la Universitat holandesa de Leiden, publicat a JAMA Pediatrics, el *bullying* és un factor de risc important a l'hora de patir pensaments suïcides en nens i joves que són víctimes d'assetjament i d'intimidació.

Segons les dades recollides pels informes de l'Institut Nacional d'Estadística, INE (2017) d'Espanya, la taxa de suïcidi s'ha elevat i és la cinquena causa de mort. Els informes anuals de l'INE mostren com el nombre de suïcidis ha anat augmentant des de l'any 2005 fins al 2016. En concret, en els últims quatre anys hi ha hagut un pic de creixement.

El *bullying* és una forma de violència i una vulneració dels drets de les nenes, nens i joves. És una problemàtica estesa, amb greus conseqüències a les seves vides, tant en el present com en el seu desenvolupament com a adults. És un problema complex i d'enormes repercussions per al conjunt de la societat.

De fet, la Fundació Barça va impulsar el 2017 la recollida de signatures contra el *bullying* per adherir-se al Manifest Alan, que marcava les bases per comprometre la societat civil contra l'assetjament escolar. Se li va posar el nom d'*Alan* en homenatge a un adoles-

© SHUTTERSTOCK

UNA DE LES CARACTERÍSTIQUES DEL 'BULLYING' ÉS LA DIFICULTAT PER DETECTAR-LO

cent de 17 anys que el 24 de desembre del 2015 es va suïcidar. Alan va ser assetjat cruelment per diversos companys durant dos anys.

L'assetjament escolar, tot i que és un tema que cada vegada té més presència, no compta encara amb tots els mitjans per fer-hi front. Tal com assevera la Fundació Barça, requereix d'una implicació multidisciplinar i una resposta sistèmica i per aquest motiu la Fundació també s'hi suma.

Segons Carme Tello, psicòloga i membre del Consell Assessor sobre el Bullying constituït per la Fundació Barça, "l'assetjament escolar no només és un problema escolar, és també un problema social". "L'arrogància i la fatxenderia s'han convertit en la manera de tenir èxit a la societat, cosa que els nens i joves han après a causa de la falta de valors i de programes escombraria a la televisió, on l' egolatria i l'agressivitat es premien", concreta aquesta especialista. El problema es magnifica, a més, amb l'ús que es fa de la tecnologia i que "empitjora segons la seva intensitat i durada", apunta Jordi Collell. "Amb les xarxes socials l'assetjament és de 24 hores, set dies a la setmana", conclou Collell, psicopedagog i participant en el consell assessor.

ASSETJAMENT ESCOLAR A CATALUNYA

Segons un estudi elaborat per la Fundació en col·laboració amb *adolescents.cat*, l'assetjament escolar entre iguals és la principal preocupació que manifesten els joves. L'informe assenyala que el 54% dels adolescents de Catalunya s'han vist implicats en casos de *bullying*, directament o indirectament, com a agressors, víctimes o testimonis actius o passius. L'estudi reflecteix també que l'assetjament escolar ha provocat un "intens sofriment" al 90% de les víctimes.

LES XARXES SOCIALS MULTIPLIQUEN LA DIFUSIÓ DE MISSATGES VEXATORIS

Una altra de les dades destacades d'aquest informe és que el *bullying* s'ha convertit en la primera preocupació dels joves abans que les drogues i el fracàs escolar. El 20% dels enquestats afirma haver patit abusos físics i psicològics. L'estudi també ressalta que les xarxes socials multipliquen la difusió de missatges vexatoris, els quals agreugen encara més el patiment i la humiliació dels afectats. A més, els que pateixen aquest tipus d'agressions reconeixen que les humiliacions s'allarguen almenys tres o quatre anys.

Una de les característiques del *bullying* és la dificultat per detectar-lo. De fet, l'informe destaca amb un 70% l'aïllament com una de les formes més freqüents. D'altra banda, els adolescents indiquen que el professorat "percep només una acció puntual, però no la trajectòria de l'agressió".

La majoria d'experts i especialistes coincideixen a assenyalar que només es podrà prevenir el *bullying* a partir d'un abordatge específic de formació emocional, habilitats socials i la relació i educació en valors.

L'ESPORT COM A EINA DE PREVENCIÓ

La Fundació Barça és conscient del poder transformador de l'esport. Entén que l'esport, per les seves característiques educatives, socialitzadores i ludicoparticipatives és un marc i un escenari ideal per treballar en positiu i de manera educativa en la relació entre iguals. Per tant, sap que l'esport té un gran potencial en la prevenció de l'assetjament escolar, ja que la pràctica esportiva implica un treball específic en factors preventius del *bullying*.

L'activitat física pel seu caràcter vivencial, la cooperació i superació i la quantitat d'interaccions personals que es generen i la presència constant de conflictes converteix l'esport en una eina privilegiada per a l'educació en la prevenció del *bullying*. A més, l'esport és un terreny ideal per a la detecció de situacions incipients, que permeten actuar i prevenir.

Tal com indiquen molt autors, els factors preventius del *bullying* es desenvolupen a partir d'un abordatge específic en:

- **Educació emocional:** diversos estudis destaquen que les persones que realitzen activitat física mostren una capacitat més gran per definir, distingir i descriure les emocions, així com per modificar les emocions negatives, interrompent-les i promovent l'efecte de les positives.
- **Habilitats socials i de relació:** seguint el Model de Responsabilitat Personal i Social de Donald Hellison (2003 a Pardo, 2008), a través de l'esport es treballa la regulació de la conducta, autocontrol, actitud reflexiva, gestió positiva dels conflictes (mediació, negociació), compliment de normes, l'assertivitat, la socialització i l'autonomia (presa de decisió).
- **Educació en valors:** específicament, i en relació amb l'assetjament escolar, autors como Palou (2005), defensen que els valors en els infants i els joves són fàcilment desenvolupats mitjançant activitats esportives, atès que els col·loca en posició col·lectiva i no individualista, i els porta a la pràctica dels valors. ■

'BULLYING'

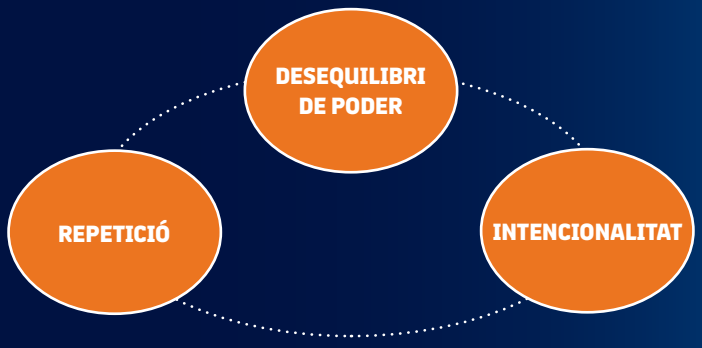

ROLS

(Ortega, 2005)

EFECTES NEGATIUS

Víctimes

- Suïcidi o ideacions
- Autoestima baixa
- Alts nivells de soledat
- Depressió i ansietat
- Trauma psicològic i salut mental

Canvis en el cervell en l'assetjament crònic i greu

- Dany pemanent en cervells en desenvolupament (fins 22 anys aprox).
- Disminució de la mida del nucli caudal i puamen (igual que els adults que han patit estrès en edat primerenca com maltractament infantil), que formen part del cos estriat, peça clau en el sistema motor, memòria i aprenentatge.
- Que poden relacionar-se amb alts nivells d'ansietat als 19 anys.

(Erin Burke Quinlan, 2018)

EFECTES NEGATIUS

Agressors

- Baralles, vandalisme
- Consum de tòxics
- Delinqüència
- No adaptats socialment
- Ansiosos

Observadors

- Submissió
- Pèrdua d'empatia
- Dessensibilització
- Insolidaritat
- Interiorització de conductes antisocials i delictives per aconseguir desitjos
- Sentiment de culpabilitat

El dany físic és la forma habitual de 'bullying' en edats primerenques. Les formes més subtils, insults i exclusió social es mantenen al llarg de tota l'adolescència. És comú que els infants involucrats en 'bullying' als 11 anys s'hi mantinguin involucrats durant diversos anys.
Les víctimes generalment segueixen sent víctimes o passen a ser no involucrats, mentre que els agressors generalment segueixen exercint d'agressor o passen a no involucrats.

(Univ. Còrdova, Cambridge i Zuric, 2018)

PROGRAMA DE PREVENCIÓ DEL 'BULLYING'

REDACCIÓ
FOTO: ©FC BARCELONA / FUNDACIÓ

La societat parla de violència estructural, de violència domèstica i fins i tot de l'espantosa violència causada en les guerres. Tots coneixem les seves conseqüències. Però pocs semblen conèixer les gravíssimes i profundes ferides originades per l'assetjament escolar. Milions d'ànimes trencades, avergonyides i en silenci esperen ser capaces de reparar les peces d'una infantesa devastada. És per tot això pel que la prevenció de l'assetjament escolar és d'una importància fonamental.

La Fundació Barça, coneixedora de la problemàtica que suposa l'assetjament escolar per al conjunt de la societat, però principalment per les seves víctimes, ha posat en marxa un programa de *bullying* que es fonamenta en els objectius següents:

- Contribuir a la prevenció del *bullying* a Catalunya a través d'una metodologia que empri l'esport.
- Sensibilitzar i fomentar la presa de consciència sobre la problemàtica del *bullying*.
- Incidir públicament i políticament per sumar en la lluita contra el *bullying*.
- Generar coneixement sobre el fenomen per formular propostes eficients.

PREVENCIÓ DEL 'BULLYING' EN L'ÀMBIT ESCOLAR

En relació amb el primer objectiu, la Fundació està desevolupant un programa de prevenció: projecte de prevenció del *bullying* a escoles de primària en col·laboració amb el grup de recerca LAECOVI-Laboratori d'Estudis sobre Convivència i Prevenció de la Violència de la Universitat de Còrdova.

S'ha dut a terme una fase pilot al llarg del curs de 2017/18 i 2018/19 amb la participació de 21 escoles de Catalunya. A partir del 2019/20, un cop validada la metodologia, es preveu compartir la proposta amb el conjunt d'escoles de Catalunya i en l'àmbit internacional. La metodologia, basada en l'evidència científica, implica la realització de 7 sessions que s'insereixen en el currículum escolar a través de les assignatures d'educació física, tutoria i visual i plàstica, sent l'esport com l'eix transversal al llarg de la implementació. Les unitats didàctiques que es faciliten per a cada curs treballen un currículum en espiral i s'adapten al moment evolutiu de l'infant.

PREVENCIÓ DEL 'BULLYING' EN L'ÀMBIT ESPORTIU

La Fundació Barça ha desenvolupat una metodologia formativa perquè entrenadors i tècnics esportius, estudiants de ciències d'activitat física, esport..., comptin amb eines

POCS SEMBLEN CONÈIXER LES GRAVÍSSIMES I PROFUNDES FERIDES ORIGINADES PER L'ASSETJAMENT ESCOLAR

ESTUDI DE PERCEPCIÓ DELS ADOLESCENTS SOBRE EL 'BULLYING'

Projecte en col·laboració amb **adolescents.cat** que ha recollit la mirada dels adolescents sobre el *bullying*. La metodologia aplicada en la investigació inclou:

1. Qüestionaris a 8.601 adolescents.
2. Entrevistes a persones clau.
3. Entrevistes per parelles (víctimes, agressors, observadors adolescents).
4. Think Tank Focus Group amb adolescents per recollir propostes d'actuació específiques.

de prevenció, detecció i estratègies d'actuació per abordar el *bullying*.

La formació té una part teòrica i una de pràctica, amb una durada total de 4 hores, en què s'emfatitza l'aplicabilitat de la metodologia durant una sessió d'entrenament.

SENSIBILITZACIÓ I CAMPANYES

Durant la temporada 2018/19, s'estan duent a terme uns tallers de sensibilització i prevenció en escoles sobre el bullying, per a nens de primària, a través de dinàmiques lúdiques i participatives en què l'esport és l'eix motivador per a l'aprenentatge, amb el suport de la Fundació Bancaria "La Caixa".

El taller es realitza dins de l'entorn escolar, en horari lectiu, i empra el joc i l'esport com a escenari de creació de relacions entre iguals i promou la reflexió mitjançant un taller d'1,5 h dins i fora de l'aula, conduït per educadors/es especialitzats/des.

Els tallers s'implementen de manera gratuïta en tots els grups de primària del centre escolar a fi d'assegurar un impacte més gran en el conjunt de l'escola.

Al llarg del curs 2018/19 s'arribarà a 18.000 nens de 170 escoles de primària de Catalunya. ■

GENERADOR DE CONEIXEMENTS

CONSELL ASSESSOR SOBRE EL BULLYING

La Fundació compta amb un grup d'uns 17 experts multidisciplinaris que conformen el Consell Assessor sobre el Bullying. Al llarg de la temporada 2018/19 s'ha elaborat un full de ruta amb 10 recomanacions que recull una mirada compartida sobre la situació actual del *bullying* a Catalunya i propostes específiques d'actuació.

ESTUDIS SOBRE LA SITUACIÓ DEL 'BULLYING' A CATALUNYA

Projecte d'investigació que pretén dimensionar la situació del *bullying* a Catalunya, en l'etapa de primària, de manera quantitativa i qualitativa, sobre tres aspectes: polítiques públiques, bones pràctiques i prevalença:

- **Estudi de prevalença del 'bullying' a les escoles de primària de Catalunya**
  - Grup de recerca: Grup de Recerca en Llenguatge i Cognició de la Universitat de Girona.
  - Objectius:
    - Obtenir dades sobre la dimensió de l'assetjament escolar a les escoles catalanes.
    - Fer recomanacions per reduir la prevalença.
    - Identificar bones pràctiques d'actuació contra l'assetjament amb evidència científica.
    - Sensibilitzar sobre la gravetat de les conductes d'assetjament escolar i ciberassetjament com una forma de violència contra la infància.

- **Dossier de bones pràctiques**
  - Grup de recerca: Grup de Recerca en Llenguatge i Cognició de la Universitat de Girona.
  - Objectiu: Identificar bones pràctiques d'actuació contra l'assetjament amb evidència científica.

- **Estudi de prevalença del 'bullying' al futbol formatiu de Catalunya**
  Aquest estudi el realitza el Grup de Recerca GISEAFE amb l'objectiu de:
  - Obtenir dades sobre la dimensió de l'assetjament en els clubs de futbol catalans (prevalença, motivació, perfils, tipus d'assetjament, factors de risc i de protecció, estratègies d'actuació...).
  - Fer recomanacions per reduir la prevalença.
  - Analitzar les polítiques públiques catalanes vinculades a la protecció dels infants en l'àmbit esportiu.
  - Identificar bones pràctiques contra l'assetjament des dels clubs de futbol.

FUNDACIÓ BARÇA

10 RECOMANACIONS PER MILLORAR L'ABORDATGE DEL 'BULLYING' A CATALUNYA

A través d'aquest full de ruta, el Consell Assessor de la Fundació Barça ofereix un ventall de propostes que dotaran de recursos per a la prevenció i la detecció del 'bullying'

Recomanacions transversals

1

EDUCAR
els infants i joves en el coneixement dels seus drets i deures.

2

FACILITAR
als infants i joves canals d'informació i denúncia, garantint la confidencialitat i accessibilitat.

3

IMPLICAR
els infants i joves en iniciatives de participació i protecció destinats al seu benestar, com ara tutories entre iguals, mediació, plans de convivència, assemblees o bústies de suggeriments.

Recomanacions específiques

4

ÀMBIT DELS MITJANS DE COMUNICACIÓ
Sensibilitzar els mitjans de comunicació en el tractament responsable del *bullying*, evitant una visió sensacionalista i simplista de la problemàtica i promovent un enfocament constructiu.

5

ÀMBIT ESCOLAR
Millorar el coneixement i formació del personal docent a fi de garantir la implementació del protocol des de la prevenció fins a la intervenció. Fer extensiu el coneixement sobre el protocol a les famílies.

6

ÀMBIT ESPORTIU I OCI
Crear un protocol específic que prevegi un acompanyament integral (des de la prevenció fins a la intervenció) fora de l'àmbit escolar.

7

ÀMBIT FAMILIAR
Acompanyar les famílies facilitant formació en la prevenció del *bullying* i promoure grups d'autosuport que proporcionin informació i recursos psicològics i legals si el problema els afecta.

DECÀLEG DEL CONSELL ASSESSOR DEL BULLYING
Aquest decàleg és el resultat de les conclusions derivades del Consell Assessor del Bullying de la Fundació Barça, format per experts que procedeixen de diferents disciplines: Carme Tello, Consuelo León, Ester Morillas, Francisco Cobacho, Irene Montiel, Joaquim Puntí, Jordi Collell, Josep Rodríguez, Laura Real, Laura Sabaté, Marta Escoda, Marta Tena, Mohamed El Amrani, Montse Conesa, Montserrat Escudé, Oriol Julià , Pilar Tintoré i Rita Villà.

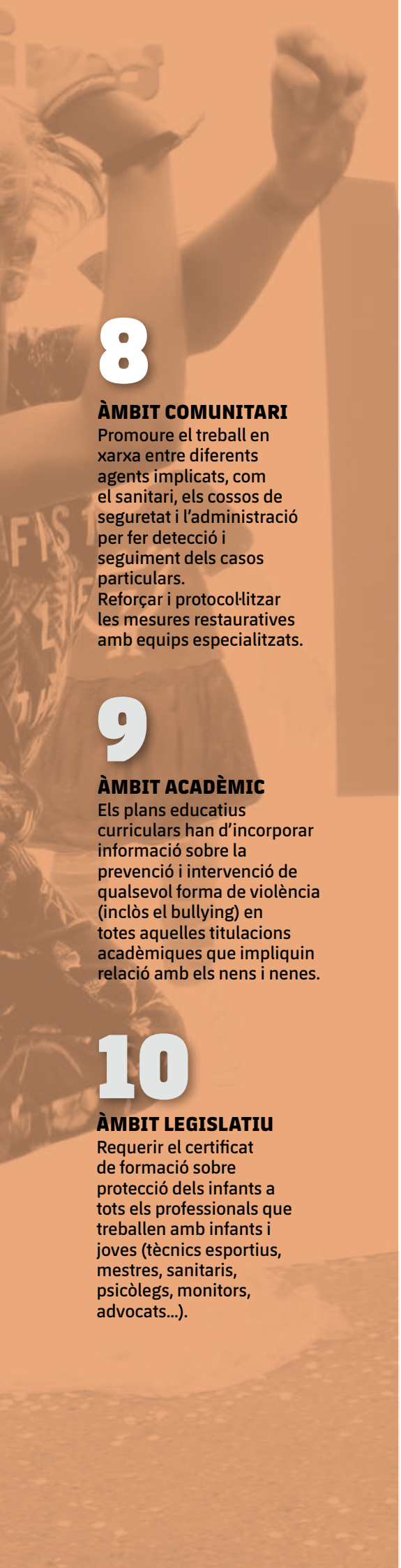

8

ÀMBIT COMUNITARI
Promoure el treball en xarxa entre diferents agents implicats, com el sanitari, els cossos de seguretat i l'administració per fer detecció i seguiment dels casos particulars.
Reforçar i protocol·litzar les mesures restauratives amb equips especialitzats.

9

ÀMBIT ACADÈMIC
Els plans educatius curriculars han d'incorporar informació sobre la prevenció i intervenció de qualsevol forma de violència (inclòs el bullying) en totes aquelles titulacions acadèmiques que impliquin relació amb els nens i nenes.

10

ÀMBIT LEGISLATIU
Requerir el certificat de formació sobre protecció dels infants a tots els professionals que treballen amb infants i joves (tècnics esportius, mestres, sanitaris, psicòlegs, monitors, advocats...).

II SIMPOSI CONTRA EL BULLYING

El pròxim 10 de juny se celebrarà el 2n Simposi contra el Bullying a l'Auditori 1899. Aquesta segona edició es planteja amb els objectius de presentar un punt de vista esperançador sobre l'assetjament escolar i donar a conèixer bones pràctiques arreu del món. La trobada serà una oportunitat per crear xarxa i compartir experiències i aprenentatges entre experts de diferents àmbits.

Al llarg de la jornada, la Fundació presentarà diverses accions del programa del *bullying*: la metodologia de prevenció del *bullying* a través de l'esport, les conclusions dels diferents estudis impulsats per la mateixa Fundació, com són l'estudi de prevalença del Bullying al futbol formatiu català i a les escoles de primària de Catalunya, així com el dossier de bones pràctiques i polítiques públiques.

D'altra banda, i en coherència amb l'objectiu de fomentar la presa de consciència sobre l'assetjament entre iguals, es presentarà el vídeo *Entra en joc*: una peça de sensibilització protagonitzada per adolescents, que s'haurà llançat el dia 2 de maig- Dia de l'Assetjament Escolar-. El curtmetratge està dirigit per l'actor i director Marc Martínez i protagonitzat per alguns dels actors de la popular sèrie *Merlí*.

Anteriorment, l'any 2017 la Fundació Barça i el Col·lectiu FU ja van celebrar el 1r Simposi contra el Bullying, en què van participar víctimes, testimonis, professionals experts en el tema i entitats ciutadanes. Una iniciativa que ha servit per donar veu, sensibilitzar i generar una diagnosi sobre l'assetjament escolar.

ENTREVISTA A JUAN CALMAESTRA

Professor del Departament de Psicologia de la Universitat de Còrdova

"L'ESPORT VISIBILITZA SITUACIONS DE BULLYING ENCOBERTES"

JOSEP GIRALT
FOTOS: ©FC BARCELONA / GERMÁN PARGA

Juan Calmaestra col·labora amb la Fundació Barça en un projecte de prevenció del *bullying* en escoles de primària de Catalunya. Hi ha quelcom de particular en la cara d'aquest docent. Fa la impressió que, tot i conèixer profundament les conseqüències de l'assetjament escolar, el seu rostre conserva l'optimisme, un somriure per als temps foscos, un racó de felicitat. És tanta la passió que sent per la seva professió, que tot i la complexitat de la investigació és impossible no contagiar-se del seu entusiasme serè.

En què consisteix la seva col·laboració amb la Fundació Barça?
Fa un any i mig que estem treballant conjuntament, desenvolupant un programa pilot de tractament i prevenció del *bullying* a les aules. Després del primer any de pilotatge, podem concloure que el programa és eficaç i aconsegueix el seu objectiu: reduir l'índex de prevalença de *bullying* dins els centres escolars de primària on s'implementa.

A més, es constata que l'esport, en proporcionar un aprenentatge vivencial als infants, facilita tant la seva bona acollida com el fet de generar moments oberts d'expressió que visibilitzen situacions abans encobertes, així com l'adopció de noves tècniques d'afrontament que culminen en la millora de la qualitat de les relacions i habilitats socials.

De què tracta el seu programa pilot?
En el programa han participat 21 escoles catalanes, de primer a sisè de primària. S'han treballat diversos elements d'acord amb l'edat dels alumnes: des de l'expressió emocional fins a l'empatia

"SOC UN ENAMORAT DE L'ESCOLA. L'EDUCACIÓ HA DE MOSTRAR RESISTÈNCIA, NO SER UN REFLEX DE COMPETITIVITAT, SINÓ DE COOPERACIÓ"

passant per les inevitables tecnologies d'informació i comunicació on l'esport és l'element vertebrador i innovador de tot el programa. La interacció entre els alumnes facilita treballar les habilitats socials, l'educació en valors i la cohesió de grup.

És un programa pensat per aplicar-se de primer a sisè continuadament o es pot realitzar en cursos aïllats?
L'ideal és fer-ho durant tota la primària, però es pot abordar en qualsevol moment. Donem una formació als mestres i els orientem per al que hauran d'afrontar a les classes: què necessiten saber ells i què els nens, així com alguns recursos per explicar-ho. Els avantatges d'aplicar-ho durant els sis cursos són evidents: partim d'un treball previ ben fonamentat. Per exemple, l'educació emocional està pensada per a primer, que és quan es desenvolupen les capacitats expressives i de control emocional.

Tal com comentava, en el primer cicle l'educació emocional és imprescindible. Què passa amb la resta dels cursos?
En el segon cicle treballem les discriminacions, siguin pel motiu que siguin. Així mateix, també és el moment en què comencen a veure l'empatia i les exclusions. En els últims cursos, cinquè i sisè, és quan ens focalitzem en el fenomen del *bullying*, des del rol dels espectadors, a com aturar les conductes de risc. Instem els altres a posar-se en el lloc de les víctimes. Aquestes són les edats en què el *bullying* comença a ser més cruel i més estable.

També són els cursos en què fem una aproximació al *ciberbullying* i a la seguretat en les eines tecnològiques. Hem estat fent diagnòstics de quines són les xarxes socials que més es fan servir a Catalunya per poder parlar amb els alumnes de les seves potencialitats, però també dels seus perills. Perquè la tecnologia és una cosa contra la que no podem lluitar, o la fem amiga nostra o ens colpejarà.

No creu que l'escola compta amb molts factors en contra?
Soc un enamorat de l'escola. L'educació ha de mostrar resistència i ser una eina de canvi. L'escola ha de ser un motor de canvi de la societat. No ser un reflex de competitivitat, sinó de cooperació.

Què diria a aquells que comenten que el 'bullying' ha existit sempre? Ha crescut amb les xarxes socials?
En aquest país del que es tractava és que els nens i nenes tinguessin accés a l'escola. No és que hagi crescut l'assetjament, sinó que moltes aules eren buides. En l'actualitat hem aconseguit que tots tinguin accés a l'educació i ara ja podem preocupar-nos del que els passa a aquests nens que van a l'escola. La cacera tradicional a l'altre, l'assetjament, s'està convertint en ciberassetjament. La manera de fer mal s'ha sofisticat amb les noves tecnologies. Quan es fa públic, el perjudici sempre és més gran.

¿Es pot aturar el 'bullying'?
Quan s'ha establert la dinàmica és molt difícil. Requereix una intervenció psicològica amb gent que estigui preparada per a això. Normalment les escoles compten amb bons professionals. No obstant això, el cost en temps i a reparar la víctima és molt alt. Per això nosaltres sempre defensem que cal invertir molt més en prevenció.

Quines motivacions principals poden tenir els assetjadors?
És curiós, però molts no saben per què ho fan. Un altre motiu molt freqüent és per qualsevol diferència que detecten en la víctima. Pot ser per la seva orientació sexual, pels seus gustos, també per molestar i per fer mal.

Es pot fer mal als altres sense saber el que es fa?
Molts agressors no són conscients del dolor que estan causant. Fins i tot algunes dinàmiques d'assetjament escolar es trenquen quan parles amb l'agressor i li dius que amb la seva actitud està fent molt de mal. He conegut alguns que reflexionen, s'avergonyeixen i canvien de conducta. No són tots, però és un percentatge important. En altres casos hi ha el que nosaltres anomenem desconnexió moral. Són els que fan més mal, i no obstant això són incapaços de reconèixer-ho. En definitiva, el mateix que passa una mica amb els torturadors, poden ser persones perfectament integrades, però poden maltractar les seves víctimes, ja que no les perceben com a persones. Es desconnecten totalment d'elles.

Parlava anteriorment del paper dels espectadors del 'bullying'. Quin rol juga l'espectador?
El que no està implicat directament en el *bullying* té gran part de responsabilitat en el fet que la dinàmica es mantingui o es trenqui. Imagina una classe amb 25 alumnes en què un pega a un altre, i els altres 23 aplaudeixen. L'agressor continuarà amb la mateixa conducta. Si, per contra, els 23 li recriminen el seu comportament, deixarà de fer-ho, ja que no sentirà el suport del grup. El paper de l'espectador respecte a la prevenció és fonamental.

Hi ha un fenomen en el 'bullying' que els especialistes com vostè coneixen com la "llei del silenci". En què consisteix?
La utilitzem quan ningú diu res del que està passant. És quan els espectadors tampoc parlen per por de convertir-se en les properes víctimes.

Un ambient familiar complicat pot ser l'embrió d'un maltractador?
Els estudis tradicionals diuen que quan a casa hi ha un cert ambient hostil hi ha més possibilitat que aquesta persona es converteixi en agressor. Tenir un mal ambient familiar és un factor de risc.

Tots coneixem casos de persones amb poder, influents, amb patologies greus, amb un enorme pes en la història i que van patir assetjament escolar. És possible que la maldat engendri maldat?
Hauríem d'anar amb compte, recordo quan van començar a fer la psicoanàlisi dels torturadors nazis. La conclusió és que la majoria podrien ser els nostres veïns. Al final es produeix la desconnexió moral que et comentava anteriorment. Segons ells no mataven gent, mataven jueus. I no eren aquests els que precisament donaven les ordres. La majoria eren soldats i civils sense cap grau de responsabilitat. En definitiva, tot depèn del sentit moral que cadascú s'acabi imposant.

"LA MANERA DE FER MAL S'HA SOFISTICAT AMB LES NOVES TECNOLOGIES. QUAN ES FA PÚBLIC, EL PERJUDICI SEMPRE ÉS MÉS GRAN"

“VAIG PENSAR COM N’ÉS D’EXTRAORDINARI QUE UN CLUB AMB TANTA VISIBILITAT TINGUI AL MATEIX TEMPS AQUESTA SENSIBILITAT”

Quins són els seus referents?
El professor Dan Olweus, ell és sens dubte la més gran autoritat mundial sobre l'assetjament escolar. Nosaltres vam començar de la mà de Rosario Ortega, que va conèixer Peter Smith, un altre referent i una figura clau. També recorro sovint a Cristina Salvivalli, de Finlàndia, on els professors tenen la fortuna de ser les figures més admirades.

Ens comentava que fins a quart de primària es treballa la prevenció, però a cinquè ja parlen d'agressors i víctimes. Quan comença el ‘bullying’?
El *bullying* es pot donar des de primer de primària. La teoria diu que en infantil no n'hi hauria d'haver, encara que hi ha alguns companys docents que m'han descrit casos de nens i nenes de 5 anys molt prototípics del *bullying*. Aquest tipus d'agressió ha de tenir tres característiques: ser repetit en el temps, perquè una situació, per molt dura que sigui, no és *bullying*; hi ha d'haver desequilibri de poder que faci que la víctima no pugui defensar-se i ha de donar-se intencionalitat de fer mal per part de l'agressor.

Es pot parlar de discriminació a edats tan primerenques?
Normalment a aquestes edats és igual el color de la pell, l'origen, l'idioma o l'orientació sexual. Es pot tractar d'una obsessió irracional o bé induïda per comentaris d'adults: ells encara no hi veuen les diferències, però si les hi fem veure aquí pot germinar una discriminació. El que ens diu això és que la prevenció del *bullying* ha de començar com més aviat millor. Potser no en sàpiguen el nom, però la dinàmica la tenen.

Ens pot explicar com és una de les seves sessions a les aules?
És important que les sessions les realitzin els mestres. A més, hem comprovat que quan fem nosaltres les intervencions, el que ensenyem se'n va amb nosaltres, no es queda a l'escola. Formant els mestres, la sensibilitat es queda amb ells i pot formar part del projecte de convivència del centre.

Ja a l'aula partim d'un enfocament d'aprenentatge cooperatiu vivencial. Comencem les sessions amb un disparador: un vídeo, un conte o una història d'un cas hipotètic on els alumnes es poden sentir identificats. Les sessions s'implementen dins l'educació física a fi de garantir un aprenentatge significatiu que acabarà de tancar-se a tutoria i artístic. D'aquesta manera, es treballa la prevenció del *bullying* en acció dins el mateix currículum.

Per què va triar el camp de la investigació?
La vocació és un punt de partida, encara que no l'únic per triar la professió. El compromís social, la transmissió de coneixement, la creació de valors, l'acompanyament en el creixement i la capacitat de la presa de decisions són algunes de les raons.

Alhora em sembla un ofici noble, perquè em permet mantenir una certa coherència entre el que soc, el que vull i el que faig. Aquesta professió em deixa ser un etern estudiant. Però també té a veure amb coses més terrenals, menys grans, si es vol. És una gran oportunitat d'aprendre de la saviesa dels nens i nenes, quan se'ls escolta tenen molt a dir.

Què va pensar quan li van trucar de la Fundació Barça per formar part d'aquest programa?
El primer que vaig fer és alegrar-me'n, i, tot seguit, vaig pensar com n'és d'extraordinari que un club amb tanta visibilitat tingui al mateix temps aquesta sensibilitat. ■

NENES I NENS DE CATALUNYA I D'ARREU DEL MÓN

Històries d'esperança, superació personal, coratge i determinació. Els infants ens parlen de regles imprescindibles a favor de la inclusió i la integració

UN CANVI EN LES REGLES DEL JOC

XAVIER VILÀ FOTOS: © FC BARCELONA / GERMÁN PARGA

Canviar les regles del joc per aconseguir que cap nena o nen quedi fora de joc és l'objectiu de la campanya de sensibilització de la Fundació Barça. La campanya, que es va llançar al mes de desembre passat, ens mostra com un grup d'infants i joves fan sentir la seva veu explicant-nos unes noves regles del joc.

A través d'aquests infants que viuen en contextos de vulnerabilitat, tant a Catalunya com a la resta del món, es donaran a conèixer les seves realitats i problemàtiques. Però alhora ens proposen una revisió d'unes regles de l'esport que no siguin excloents sinó inclusives, un canvi que n'afavoreixi la inclusió, la igualtat, el respecte i el treball en equip, entre d'altres. La intenció és canviar els objectius del joc, els límits del terreny, la dinàmica dels equips, les condicions dels jugadors. Un desafiament al mateix concepte del joc.

Es canviaran les regles perquè el més important no sigui només guanyar, sinó divertir-se. Es canviaran les regles perquè tots els nens i nenes tinguin els mateixos drets. També serveixen a casa, al carrer, a l'escola i a la vida. Sempre.

Hi ha certes situacions en el joc que estableixen paral·lelismes amb el nostre dia a dia. L'esport és literalment *vida*. Allò que milers de nens i nenes fan sobre el camp té repercussió directa sobre ells i elles. En la seva formació, en el seu caràcter, en les relacions que tenen amb els altres, en el seu estat d'ànim i les seves il·lusions. El camp de joc també és fonamental per aprendre valors i humanitat.

ELS DRETS DELS NENS

La societat actual es caracteritza per la globalitat i els moviments de persones que ens fan conviure amb gent de diferents països o ètnies. Una situació que es reflecteix en els esportistes, ciutadans globals que viuen o competeixen en diferents llocs amb gent diversa. Ara, més que mai, és necessari cridar l'atenció sobre la situació dels nens i nenes més desafavorits, donar a conèixer els seus drets i conscienciar les persones de la importància de treballar diàriament pel seu benestar i desenvolupament.

EL FUTUR I EL PRESENT DE LA SOCIETAT

Els infants són el futur, però també el present de la societat. Cal posar el focus sobre els més desafavorits, com els 151 milions de nens i nenes al món que pateixen desnutrició crònica. Les dades són alarmants: cada 24 hores 8.500 infants es moren de gana. L'objectiu d'aquesta campanya és recordar que tots els nens i nenes tenen dret a la salut, l'educació i la protecció, independentment del lloc del món on hagin nascut. ■

Pots visualitzar el vídeo de la campanya 'Canviem les regles' a través d'aquest codi QR.

Nens i nenes de tot el món han participat en el rodatge i el vídeo de la campanya de la Fundació Barça sobre les noves regles del joc.

Les 11 regles que té un equip

Regla 1: El camp
El món és un camp gegant.
Tant se val si no és rectangular. O si fa pujada. O si l'hem de pintar. Hi haurà una, dues o cap porteria. També es podrà jugar amb cistelles, papereres, parets i altres elements.

Regla 2: L'equip
Juguem tots. I tots som tots.
L'equipament obligatori són les ganes de jugar, de somiar, el respecte i el bon humor. Junts som un equipàs.

Regla 3: El rival
Els dos equips seran un.
No juguem contra ningú, juguem amb els altres, al seu costat. Sense violència i sense por. Si el rival cau, l'ajudarem a aixecar-se. Si falla, l'animarem. I, si marca, el felicitarem.

Regla 4: El resultat
Al final del partit ningú perd. Tothom guanya. El resultat no importa. Si ens ho passem bé, guanyem. Si aprenem, guanyem. A la marginació, a la injustícia, a la tristesa. I guanyem, sobretot, el nostre dret a ser nens.

Regla 5: La pilota
La pilota serà de cuir, plàstic, paper o imaginària. Si no n'hi ha, ens n'inventem una.

Regla 6: El toc
Es podrà tocar la pilota amb els peus, les mans, la crossa, la cadira..., o allò que a cadascú li calgui per jugar.

Regla 7: La malaltia
Una malaltia no ens podrà apartar de l'equip. Farem pinya i amb l'equip al nostre costat tindrem més força i més il·lusió.

Regla 8: El 'bullying'
Amb el *bullying* no juguem.
Juguem amb respecte, empatia i convivència per estar més units.

Regla 9: Els refugiats
Abans que refugiats som nenes i nens.
Jugant podem oblidar els problemes i tornar-nos a sentir nenes i nens.

Regla 10: L'àrbitre
Som àrbitres de les nostres vides. Decidim ser positius, valents i optimistes. I per aconseguir-ho, decidim jugar sempre que puguem.

Regla 11: Sempre
Aquestes regles no només valen per jugar.

© FC BARCELONA / FOTOS: GERMÁN PARGA

Vegeu el vídeo de la campanya

© FCB / MIGUEL RUIZ

‘UN NADAL PER CANVIAR-HO TOT’

El missatge del Barça al món

En temps de Nadal, una època de conscienciació i solidaritat en què les nenes i els nens representen la il·lusió i l'esperança, el FC Barcelona es va inspirar en els infants que volen canviar les regles del joc per enviar al món el seu missatge nadalenc: *Un Nadal per canviar-ho tot*. El Club va donar veu a aquests beneficiaris de diversos programes de la Fundació Barça, i que també són els protagonistes de la seva campanya *Canviem les regles del joc*, per aconseguir que cap d'ells quedi fora de joc i per millorar el món. El FC Barcelona va enviar aquest missatge transformador basat en les noves regles que han escrit aquests infants amb l'objectiu d'afavorir la inclusió i la igualtat en la societat que els envolta.

El vídeo principal de la campanya mostra com un grup d'infants de Catalunya i de diferents parts del món, que han escrit les noves regles, recullen la llibreta i la porten al Barça. Els nens compten amb la complicitat de Leo Messi, la resta de capitans dels esports professionals del Club i del president Josep Maria Bartomeu, els quals els lliuren aquesta llibreta, símbol de la campanya.

Alguns d'aquests nens són els protagonistes del documental *Un joc anomenat esperança*, que recollia històries de beneficiaris de la Fundació Barça narrades per reconeguts periodistes i escriptors. Ells són el Pablo Ruiz, un noi de 15 anys que pateix una patologia degenerativa que li afecta el sistema nerviós i que participa en el programa *FutbolNet Diversitat* a Barcelona; l'Oulimata Thiaw, beneficiària del programa *Olympafrica FutbolNet* al Senegal, i la Givara Khali, que durant la gravació vivia al camp de refugiats de Kara Tepe, a Lesbos, i ara viu al camp de refugiats de Boosted (Alemanya). ■

Postals solidàries

Per Nadal també es va llançar un producte solidari que permetrà a tots aquells socis i aficionats aportar el seu granet de sorra en benefici dels projectes que impulsa la Fundació Barça. Es tracta de la postal solidària, una imatge d'un jugador quan era petit i la seva signatura, que es pot adquirir a les botigues del Club i també via *online*.

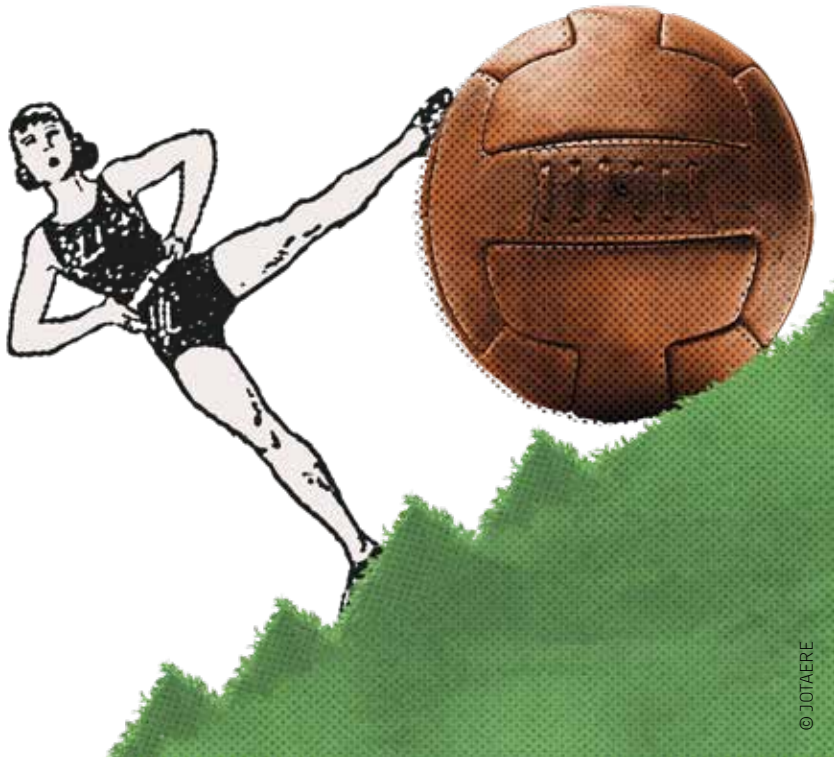

ÈTICA I VALORS

DONES ESPORTISTES: DISCRIMINACIONS, BARRERES, ELECCIONS

NÚRIA TRIA

Tot i que els drets de les dones estan previstos per llei (Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes), la realitat ens indica que, en determinats àmbits, aquests drets disten molt de la seva implementació. Tant és així que moltes dones troben serioses dificultats per accedir, en igualtat d'oportunitats, a determinats espais de la vida pública. Un d'aquests espais és el de la pràctica dels esports d'equip en igualtat de condicions, materials i simbòliques, que els homes.

Des d'una perspectiva de gènere, l'esport en general i els esports d'equip en particular, segueix sent una activitat més masculina que femenina, i genera més interès entre els homes que entre les dones. Segons les darreres enquestes d'hàbits esportius (Ministeri d'Educació i Ciència, 2018; European Union, 2017; Observatori Català de l'Esport, 2017; Consell Superior d'Esports 2016), les dones segueixen practicant globalment menys esport que els homes, una gamma més restringida d'aquests i l'abandonen a una edat més primerenca.

D'altra banda, els estudis de sociologia i antropologia de l'esport posen de manifest com en l'actualitat, i malgrat el progrés de la dona en aquest i altres terrenys, l'educació sexista i diferenciada rebuda per part de nens i nenes masculinitza l'esport en general. Així, per exemple, es fomenten diferents conductes i valors respecte a l'exercici físic, o els progenitors segueixen regalant pilotes als nens i nines a les nenes. Estudis sobre valors i esport o sobre cultures esportives indiquen que les dones s'identifiquen en menor mesura amb un model esportiu estretament vinculat a uns valors tradicionalment considerats masculins: la competitivitat, ser el millor o tenir èxit.

Des d'aquesta perspectiva creiem que és important (i no és una tasca senzilla) lluitar per desarrelar de la societat, fins i tot de la mateixa investigació sobre la matèria, la creença que les diferències entre homes i dones es troben essencialment determinades per la biologia, i que aquestes són immutables, universals i transculturals. Tot al contrari, el nus de la qüestió rau en la manera com la societat i els discursos als quals estem exposats ens condicionen des de petits en funció del sexe desvirtuant i restringint les nostres predisposicions esportives.

Finalment, l'esport femení és considerablement ignorat per part dels mitjans de comunicació, fet que provoca la falsa impressió que aquest no existeix. Mentre que la cobertura mediàtica està principalment focalitzada en l'esport masculí, les dones queden relegades a un nombre limitat de modalitats esportives i a una molt inferior visibilitat. ■

UNIVERSITAT RAMON LLULL
CÀTEDRA ETHOS

Núria Tria és doctora en Antropologia. Coordinadora de recerca de la Càtedra Ethos de la Universitat Ramon Llull.

FUNDACIÓ BARÇA

ENTREVISTA A SHAKIRA
Fundadora de la Fundació Pies Descalzos

"NOMÉS L'EDUCACIÓ POT TRANSFORMAR LA VIDA DELS INFANTS I LES SEVES FAMÍLIES"

XAVIER VILÀ
FOTOS: CARLOS DURÁN / XAVI MENÓS

Després de l'acte de col·locació de la primera pedra de la nova escola de la Fundació Pies Descalzos a Barranquilla, escola Nuevo Bosque, Shakira Mebarak va concedir una entrevista a la Revista Fundació per explicar l'important que és per a ella la solidaritat i l'educació com a eina de canvi social. La Fundació Barça, a través de la Fundació Bancària "La Caixa", dona suport a aquest projecte. El seu caràcter afable i extravertit, el seu discurs esperançador i el coneixement sobre la situació de la pobresa al seu país són característiques d'una dona forta que s'ha fet a si mateixa. Shakira és intel·ligent, sensible i brillant. Els projectes que porta a terme la seva fundació evidencien com l'artista entén el poder de l'educació.

A l'edat de 18 anys tenia un somni que s'ha convertit en realitat. Com ho viu?
En els inicis de la meva carrera internacional va ser quan vaig decidir crear la meva Fundació Pies Descalzos a Colòmbia, amb l'ànim d'advocar per l'accés a l'educació de qualitat. Haver nascut i crescut en un país en què hi ha una gran injustícia social, moltes diferències de classe i que ha sobreviscut a anys i anys de conflicte em va marcar de moltes maneres. I una d'aquestes va ser sempre sentir una certa intolerància cap a aquestes diferències tan marcades de la nostra societat.

Quin és l'element clau de la feina de la seva fundació?
Llatinoamèrica és la secció més desigual del món. Això vol dir que hi ha poca gent

"LA FUNDACIÓ PIES DESCALZOS ÉS UNA ORGANITZACIÓ NO GOVERNAMENTAL CREADA PER SHAKIRA EL 1997"

"L'EDUCACIÓ ÉS ALLÒ QUE ENS IGUALA A TOTS EN UNA SOCIETAT EN QUÈ HI HA TANTES DESIGUALTATS"

que té molt i molta gent que té poc. Sempre em vaig preguntar com es podia canviar això. Vaig intentar entendre quin podia ser el factor, l'agent transformador a la nostra societat. I vaig descobrir, perquè em vaig convertir en una estudiant del tema, que és l'educació el que realment pot transformar no sols la vida dels infants, sinó la de les seves famílies i la de comunitats senceres. L'educació és el que ens iguala a tots, i poder rebre igualtat d'oportunitats en una societat en què hi ha tantes desigualtats hauria de ser la prioritat dels governants, del sector privat i també dels ciutadans en general.

Què representa per a vostè comprovar els canvis que experimenten els nens i nenes als quals dona suport la fundació que lidera?

Des que tenia 18 anys treballem per construir escoles, per oferir una educació integral, que inclou nutrició, programes vocacionals per als pares, generar ocupació... És a dir, és una escola que és de portes a la comunitat. Hem vist, a través de l'experiència en moltes escoles, que hem pogut donar suport i construir, que realment quan les obres canvia el món, canvia tot. Es pavimenten vies on no n'existien, es porta aigua i electricitat a aquells que no comptaven amb això, s'elimina la manutenció crònica i aguda de moltíssims nens i s'aconsegueix que tirin endavant. Nens que podien haver estat condemnats a la delinqüència comuna o organitzada acaben sent enginyers, metges, mestres. Per això l'educació és l'aposta que hem de fer com a societat, i per aquesta raó continuem insistint i ajuntant esforços del govern i el sector privat. Ara ens sentim molt feliços de la inauguració d'una nova escola aquí, a Barranquilla i a Cartagena.

Va pensar alguna vegada, quan era petita i vivia a Barranquilla, que posaria en marxa un projecte social com aquest? Què representa per a vostè?

Des de molt petita em vaig sentir incòmoda amb la realitat que m'envoltava. Recordo tenir 7 o 8 anys i anar a un parc amb els meus pares de nit i veure nens olorant cola per poder sobreviure al fred o la fam. I jo no podia entendre això, no podia entendre per què jo tenia llar, sostre, pares, menjar i educació a casa meva i aquests nois no tenien res. I per què l'estat no fa res per equilibrar això.

És absolutament necessari invertir en educació...

Cada euro, dòlar o pes que hem invertit en educació esdevé una inversió humana. No

és ajudar a donar una xarxa, és teixir la xarxa i ser part d'aquest procés. És una de les coses que més satisfacció m'ha donat a la meva vida, més encara que omplir els estadis o grans escenaris.

En què nota que s'estan superant les barreres de gènere?
A la nostra escola de Barranquilla tenim noies futbolistes que ho estan fent molt bé i que, a més, volen ser cirurgianes i advocades. És un gran avanç. Són un exemple i inspiració per a la seva comunitat. Estic contenta de poder ser part d'això i ser testimoni que les coses estan canviant per a molts dels meus compatriotes.

Com valora aquesta col·laboració amb la Fundació Barça i la Fundació Bancària "la Caixa"?
Em sento feliç amb la col·laboració amb les dues entitats. Han estat socis fonamentals des que vam començar a treballar junts creant espais esportius per als nens i nenes. Oferim una educació integral, i l'esport és fonamental en el desenvolupament psicomotriu i cognitiu dels nens i nenes. Cal donar-los suport des de la infància. ■

La Mónica és una de les mares que participa en les accions socials de Pies Descalzos.

FUNDACIÓ PIES DESCALZOS

UN EXEMPLE DE COM UNA ESCOLA POT CONTRIBUIR A CANVIAR TOT UN BARRI

OBRIR LES PORTES AL CANVI

NATÀLIA REQUENA
FOTOS: © CARLOS DURÁN

Dir que una escola pot canviar la vida de moltes persones i fins i tot d'un barri sencer no és exagerar. Això ha passat a Colòmbia, concretament a Barranquilla, al barri Eduardo Santos La Playa. La Mónica, veïna del barri, veu emocionada la transformació que aquest ha patit durant els últims anys.

El 2009 es va inaugurar la primera escola a Barranquilla al barri de La Playa, gràcies a l'aliança entre la Fundació Pies Descalzos, la Fundació Barça i la Fundació Bancària "la Caixa". Una aliança que va néixer del desig de Shakira de millorar les condicions de vida del seu país natal.

"ENS HAN OBERT LES PORTES"

Aquest centre educatiu ha suposat un canvi radical. S'han pavimentat els carrers, s'ha instal·lat un sistema de clavegueram, i s'ha construït un hospital . Tot gràcies a aquesta escola. Així ho explica la Mónica, asseguda davant la porta de casa seva. "Des que va arribar la Fundació Pies Descalzos tot ha millorat moltíssim, tant en l'aspecte econòmic com en el material".

"AMB L'EDUCACIÓ CONSTRUÏM EL CANVI"

Unes portes que sempre han estat obertes i que ara volen donar esperança al barri d'El Bosque, un dels més pobres i conflictius de Barranquilla. I és que, gràcies a l'aliança d'aquestes tres entitats i el finançament d'1,2 milions d'euros per part de l'Obra Social/ Fundació Bancària "laCaixa" i la Fundació Barça, es construirà una nova escola que es preveu que s'inauguri l'any 2020 i que ofereixi accés a l'educació a uns 1.000 nens i nenes.

Aquesta construcció també transformarà la vida social i econòmica d'aquest entorn tan vulnerable i es convertirà en el motor de transformació educatiu i econòmic que implicarà tota la comunitat. A part dels nens beneficiats, també canviarà la perspectiva de vida, l'entorn i la manera d'entendre l'educació de les seves famílies. En aquest barri hi viuen uns 15.000 nens, però només disposa de dues escoles.

Es tractarà de la segona escola a Barranquilla i la setena a Colòmbia emparada per la Fundació Pies Descalzos. També es posarà en marxa la metodologia *FutbolNet*, i es durà a terme el programa *Joves Emprenedors* de la Fundació Bancària "la Caixa".

El model educatiu en aquestes escoles està basat en els valors i les competències personals, amb l'objectiu que tots els estudiants reconeguin les seves habilitats i les puguin posar al servei de la seva comunitat. Es tracta de centres que també ofereixen programes vocacionals per als pares i beneficis per a tot el veïnat. Com afirma Xavier Bertolín, director de l'àrea comercial i educativa de la Fundació Bancària "La Caixa": "Aquest projecte és un somni de Shakira que neix aproximadament fa un any i mig. Les tres organitzacions farem el possible perquè al febrer del 2020 aquest somni sigui una realitat". Per la seva banda, la directora de la Fundació Barça, Mària Vallès, afirma: "Arran d'aquest projecte donarem moltes oportunitats, ja que a partir de l'educació es construeix el canvi".

Només cal conèixer la història de la Cheiliveth, una alumna de l'escola que té 14 anys, d'un poble proper a Cartagena de Indias. Viu amb la seva germana gran al barri de La Playa. Vol ser advocada per defensar aquelles persones que diuen la veritat però que ningú se les creu. El seu somni era poder anar a l'escola Pies Descalzos per molts motius. Per la seva magnitud i les seves instal·lacions, perquè les possibilitats d'acabar estudiant en una bona universitat són força elevades, i també perquè li agrada la Shakira. Un somni que ja s'ha fet realitat: "Quan vaig arribar aquí vaig sentir-me feliç. Vaig complir el meu somni. El meu primer somni que es compleix". Però aquí no s'acaben els somnis, ja que el proper ja el té clar: "Algun dia seré com ella. Crearé un col·legi, faré tot el possible". La porta queda oberta. ■

PERFIL

LES ESTRELLES VOLEN MASSA ALT PER COMPONDRE POESIA

JOSEP GIRALT

Shakira significa "agraïda" en àrab. La cantant colombiana no ha deixat de fer honor al seu nom, donant gràcies a la vida per tot el que li ha donat. De molt petita es va entusiasmar en veure la màgia que es produïa quan conjugava les lletres de l'abecedari. Amb 4 anys va escriure el seu primer poema, *La Rosa de Cristal*, i des de llavors la seva imaginació no ha deixat de fluir com una deu d'aigua. En realitat no som més que creadors de nosaltres mateixos. La cantant, nascuda el 1977 a Barranquilla, Colòmbia, és filla de William Mebarak Chadid, nascut a Nova York i d'origen libanès, emigrat a Colòmbia als 5 anys, i de la seva segona esposa, Nidia de Carmen Ripoll Torrado, una colombiana d'ascendència catalana.

Dels seus primers records conserva nítidament la imatge de la màquina d'escriure des de la qual el seu pare creava històries. Als 7 anys, i com a regal de Nadal, va veure complert el seu desig i va aconseguir la seva pròpia màquina, amb la qual va continuar escrivint poesies que amb el temps es convertirien en les seves primeres balades.

Als 8 anys va compondre *Tus gafas oscuras*, la seva primera cançó, inspirada en el dolor que el seu pare va intentar amagar sota unes ulleres. Va entendre llavors que la inspiració també té els seus propis paisatges. La mort d'un dels seus germans, quan Shakira tenia només 2 anys, va marcar el tarannà de la família. La importància dels afectes, el respecte als altres i la força d'una lleona protectora es van gestar durant els seus primers anys.

El 1985 el pare de Shakira es va declarar en fallida. Mentre s'ultimaven els detalls del procés, se'n va anar a viure amb uns familiars a Los Angeles. En tornar a Barranquilla, es va sorprendre en descobrir que gran part de les possessions dels seus pares havien estat venudes. Per a l'artista això va representar la fi del món, però el seu pare, de manera molt astuta, i sense dir res a ningú, se la va endur a conèixer uns nens orfes que vivien en un parc. La lliçó era que entengués que créixer no és fugir, sinó aprendre a gestionar els desafiaments del teu entorn.

"LA INSPIRACIÓ TAMBÉ TÉ ELS SEUS PROPIS PAISATGES"

Amb el temps, aquella nena es va convertir en una autèntica estrella del món de l'espectacle. En aquell parc on els nens dormien sense sostre ni protecció, va comprendre que la veritat no sol ser amiga de ningú. Allà va decidir que en un futur lluitaria no tan sols per la seva família, sinó també per aquells que semblen no importar a ningú. Agafada de la mà del seu pare va saber que era una afortunada, i que d'ara endavant també es preocuparia dels exclosos. Seria ella qui des d'ara cantaria a les ombres. A allò que és negat i descartat per l'ordre social.

Fruit d'aquesta sensibilitat social, Shakira va posar en marxa el 1997 l'organització no governamental Pies Descalzos, amb l'objectiu principal de promoure l'educació pública de qualitat per als nens i nenes en situació de vulnerabilitat a Colòmbia. Organització amb la qual col·labora des del 2011 la Fundació Barça.

Quan es tracta de donar espectacle, Shakira juga

© LUISO GARCÍA

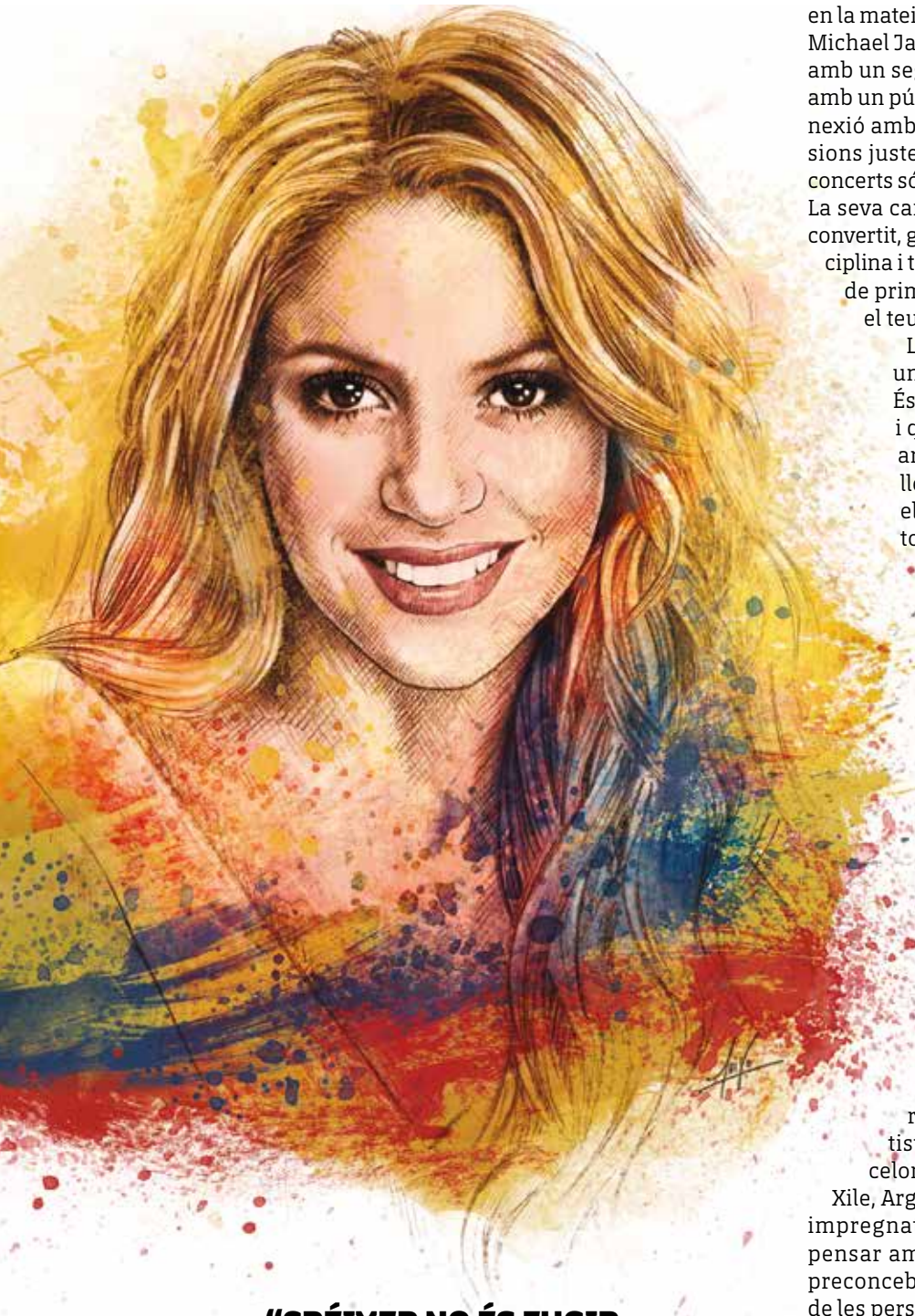

“CRÉIXER NO ÉS FUGIR, SINÓ APRENDRE A GESTIONAR ELS DESAFIAMENTS DEL TEU ENTORN”

en la mateixa Lliga que Madonna, Prince, Beyoncé o Michael Jackson. No només canta i balla en directe amb un segell propi que ha aconseguit empatitzar amb un públic d'allò més heterogeni. I aquesta connexió amb la gent és mèrit propi, amb les concessions justes als tentacles del màrqueting. Els seus concerts són un autèntic desplegament audiovisual. La seva carrera és estratosfèrica i imparable. S'ha convertit, gràcies a la seva enorme personalitat, disciplina i temperament en una artista internacional de primera línia. “En aquesta vida, per guanyar el teu lloc al món, has de lluitar per ell”.

La sensualitat natural de Shakira oculta una dona que no controla la dissimulació. És incapaç d'amagar les seves fílies i fòbies, i quan es lliura ho fa absolutament i sense artificis. Per a ella l'amor incondicional i la lleialtat no són negociables. Tot l'amor que el seu pare va abocar sobre ella, Shakira el torna sense contemplacions.

Tot i l'aparent banalitat que habitualment és intrínseca a l'èxit, ha sabut beneficiar-se del que ha après per no tancar-se en palaus de vidre. Tal com assenyalava Thomas Bernhard, “els comediants que no comprenen la comèdia que es representa són acomiadats, així ha estat sempre”. Shakira no només canta per ser reconeguda, hi ha una qüestió més profunda. És tal l'amor que li té a la vida, que fa uns anys va declarar que necessitava cantar per desafiar la mort.

Shakira, ciutadana del món, ja forma part de la història de la música. Enrere ha quedat la seva por de ser un èxit efímer. L'ésser humà no és exclusivament fruit de la naturalesa; al costat d'aquesta actua una altra gran força, la cultura, i ambdues cooperen per fer de nosaltres el que som. L'artista d'ascendència libanesa s'estima Barcelona, Colòmbia, Nova York, Madrid, Mèxic, Xile, Argentina i tants altres llocs dels quals s'ha impregnat. Per a ella l'estupidesa, d'entrada, és pensar amb tòpics, amb generalitats, amb idees preconcebudes. L'important no és la procedència de les persones, sinó la seva qualitat humana. I així pretén educar els seus fills. Estimant la seva terra, però sense menysprear ningú a causa de la seva condició social, sexual o racial. Desaprova el raonament simple.

Insisteix a assenyalar que vol que la gent la consideri una artista i no una estrella. Possiblement tingui raó, ja que diu que s'inspira en la quotidianitat i que el seu secret és saber mirar. Ha de ser cert, ja que les estrelles volen massa alt per compondre poesia. ■

FUNDACIÓ BARÇA

PLATFORM ON SPORT AND DEVELOPMENT

Sportanddev és una plataforma de coneixement, aprenentatge i comunicació per als que recorren a l'esport per aconseguir objectius socials, econòmics i mediambientals

IMPULSANT L'ESPORT I ELS SEUS VALORS

TEXT I FOTOS: ANA PONCE / IVO ROVIRA

La seu de la International Platform on Sport and Development (Sportanddev) es troba a la ciutat suïssa de Biel, en un antic hospital del segle XIX envoltat d'arbres coberts de neu que sembla que reposin allà des de fa segles. Fa molt de fred, però tot està acuradament preparat per conviure amb les baixes temperatures.

La International Platform on Sport and Development (Sportanddev) és una de les 20 organitzacions que la integren. Nascuda el 2003, ha obert recentment una consultoria a Ciutat del Cap (Sud-àfrica) i una altra a Londres, per la quantitat d'organitzacions vinculades a l'esport que s'allotgen en aquestes ciutats.

Aquesta és la primera entrevista d'una sèrie que dedicarem a les entitats que conformen el grup de treball d'Esport per al Desenvolupament de la Infància, liderat per la Fundació Barça i l'UNICEF. Una plataforma de referència en divulgació d'esport per al desenvolupament i que està integrada en un grup de treball per la seva experiència i coneixement del sector.

En el marc de referència estratègica de l'Esport per al Desenvolupament de la Infància (DDI), impulsat per la Fundació Barça i l'UNICEF el 2017, es va acordar una iniciativa que donés resposta al món de l'Sport for Development (SFD). Fruit d'això es va crear un grup de treball plural, multidisciplinari i legitimat internacionalment per establir un consens estratègic i d'actuació que faciliti la planificació, el seguiment i l'avaluació de les activitats del DDI. Aquest grup de treball està format per més de 50 persones de més de 20 organitzacions dels cinc continents. ■

"MESURAR L'IMPACTE COL·LECTIU DE L'ESPORT EN L'ÀMBIT MUNDIAL ÉS UN DELS NOSTRES OBJECTIUS"

"LES EVIDÈNCIES CIENTÍFIQUES DEMOSTREN L'IMPACTE POSITIU DE L'ESPORT EN EL DESENVOLUPAMENT HUMÀ"

PLATFORM ON SPORT AND DEVELOPMENT

"EL NOSTRE OBJECTIU ÉS INFLUIR I SENSIBILITZAR"

ANA PONCE FOTOS: ©IVO ROVIRA

Paul Hunt (Anglaterra, 1986) és el Project Manager de Sportanddev (Platform on Sport and Development). Com a gran defensor del treball en equip, Hunt explica la tasca d'aquesta plataforma que coordina moltes persones i organitzacions que treballen d'una manera transversal per aprofitar el poder de l'esport amb finalitats socials.

Quan neix Sportanddev?
La Platform on Sport and Development va néixer el 2003 en un moment en què diferents governs, federacions esportives i ONGs veien cada vegada amb més interès la idea d'utilitzar els esports com a eina per aconseguir objectius socials. Alhora que aquest conjunt d'actors i organitzacions anava creixent, es va crear l'Sportanddev com a fórmula d'integració d'aquest conjunt d'entitats, que va proporcionar un espai per compartir coneixements, eines, etc.

Quina és la situació actual del sector?
Amb el temps, el nombre d'organitzacions i actors relacionats amb l'SFD ha anat creixent fins al dia d'avui, en què més de 1.000 organitzacions i 10.000 actors comparteixen informació a la nostra plataforma. En aquests moments tenim activitat en més de 200 països d'arreu del món, i és més proactiva a les zones del sud i est d'Àfrica, Europa, l'Amèrica del Nord, el Canadà, l'Índia i el Pakistan. El 2017 es va clausurar l'oficina de les Nacions Unides per al Desenvolupament en l'Esport i la Pau (UNOSDP). Des de llavors, el sector va perdre la seva referència institucional. El 2018 Sportanddev va publicar la seva nova estratègia de treball per als propers quatre anys, amb cinc metes estratègiques i tres

"EL FC BARCELONA ÉS UN CLUB ÚNIC AL MÓN DE L'ESPORT PEL VALOR QUE ATORGA ALS PROBLEMES SOCIALS"

d'organització. Els valors proposats són: imparcialitat, comunitat i col·laboració, que defineixen perfectament el que som.

Un dels avenços més importants que volem fer en el futur és guanyar representació en diferents parts del món d'una manera pràctica, sobretot en països en vies de desenvolupament. En el nostre grup ja hi ha persones que hi contribueixen, però ens interessa ser molt més actius. Com per exemple, la creació de centres de coordinació en diferents parts del món que aportin coneixement i eines. Volem augmentar el nombre de veus que provinguin dels països en desenvolupament, ja que, avui dia, la majoria provenen d'Europa i dels Estats Units.

Com es pot participar a la plataforma?
La manera d'adherir-se a la plataforma és molt senzilla i totalment gratuïta, tant per a organitzacions com per a persones. Només cal omplir un formulari que es troba en línia al web: *https://www.sportanddev.org/en* Un cop registrats i comprovades les credencials, tenen la possibilitat de contactar amb altres

persones, escriure articles i compartir coneixements i experiències rellevants en el camp de l'esport i dels fins socials.

Quins són els vostres reptes més grans?
Tot i que el concepte de l'SFD s'hagi difós molt durant els últims anys, no és prou conegut en l'àmbit del desenvolupament. Sabem que hi ha certes reticències respecte a la importància de l'esport, ja que s'entén que existeixen problemàtiques més apressants. Pot arribar a ser complex explicar per què un projecte relacionat amb l'esport és important, per exemple, per a la vida dels nens i nenes en un camp de refugiats. No obstant això, les evidències científiques demostren l'impacte positiu de l'esport en el desenvolupament humà. Com a conseqüència, la nostra plataforma té l'objectiu d'influir i sensibilitzar en l'esfera de política global, i involucrar més organismes oficials a tot el món.

Què suposa per a vosaltres que la Fundació Barça i l'UNICEF us hagin incorporat al grup de treball?
En l'àmbit de l'esport per al desenvolupament és necessària una coordinació més

gran. Millorar en aquest sentit implica apostar per millorar la comunicació, el treball en aliança, reduir l'atomització, etc. El grup de treball liderat per la Fundació Barça i l'UNICEF suposa un espai d'anàlisi, de reflexió i de comunicació, perquè l'ús de l'esport i els seus valors es consolidin com una eina de desenvolupament

El fet que el FC Barcelona i l'UNICEF ens hagin convidat a formar part d'aquest grup és molt interessant, ja que noms molt importants en l'esport per al desenvolupament i organitzacions reconegudes en el sector hi participen. Pensem que el FC Barcelona és un club únic al món de l'esport pel valor que atorga als problemes socials. Ens agradaria que altres entitats seguissin el mateix camí.

Per la nostra banda, esperem poder aportar a aquestes converses la perspectiva global que ofereix la nostra plataforma. Tenim contacte amb organitzacions que treballen en multitud de camps diferents i la idea és ajuntar-los tots en un mateix espai, i aportar una visió general del que s'està fent en el camp de l'SFD, en el món sencer. ■

PROGRAMA PER A INFANTS I JOVES REFUGIATS

L'objectiu principal del programa és resoldre conflictes i fomentar la inclusió social i integració entre refugiats i infants i joves de les comunitats locals

XAVIER VILÀ- ANDREU MIRALLES

En el primer informe d'avaluació conjunt presentat per la Fundació Barça i la Stavros Niarchos Foundation es destaca, per sobre de tot, la millora emocional que adquireixen els participants de les sessions. Un any després de la seva implementació i gràcies al treball de l'autoconfiança i la mitigació del trauma, el respecte i la gestió de conflictes entre persones, l'estudi demostra els bons resultats i efectes que el programa té sobre els joves: establir noves amistats entre nens i nenes de diferents nacionalitats i ètnies, millorar la seva autoconfiança i reduir conductes agressives.

L'estudi demostra els bons resultats i efectes que el programa té sobre els joves: ajuda a establir noves amistats entre diferents nacionalitats i ètnies, millora l'autoconfiança i redueix les conductes agressives.

A partir de la metodologia *FutbolNet*, l'objectiu principal del programa és resoldre conflictes i fomentar la inclusió social i la integració. Amb el diàleg com a eina principal, *FutbolNet* utilitza el futbol i l'activitat física com a eines de reflexió i agents de canvi per millorar la vida dels infants i joves.

Actualment el programa per als refugiats s'implementa a 14.000 infants i joves en diferents contextos: camps de refugiats a Grècia (Skaramgas, Lesbos i Mória), entorns escolars en zones urbanes a Atenes, entorns municipals en sis poblacions de la regió de la Bekaa, al Líban, i, finalment, centres d'acollida de menors no acompanyats a Itàlia (Sicília i Calàbria). ■

PRINCIPALS conclusions de l'informe:

1. **La participació regular en sessions de 'FutbolNet' afavoreix que les actituds de nens, nenes i joves siguin més respectuoses i tolerants.**
2. **La participació al programa augmenta el benestar emocional dels infants i joves.**
3. **El 100% dels nens i nenes es mostren satisfets amb el programa. Els participants assenyalen que és l'única activitat del dia que esperen "amb ganes".**
4. **El 45,3% dels nens i nenes han reduït el sentiment de por.**
5. **'FutbolNet' els dona una oportunitat de tenir amistats més fortes.**
6. **El 58,2% dels nens i nenes entrevistats han augmentat la seva socialització.**
7. **El 44,8% de les nenes i el 43,7% dels nens augmenten la seva autoestima.**

Maria Vallès, Lilian Thuram, Jordi Cardoner i Panos Papoulias a la presentació de l'informe d'avaluació del programa de refugiats.

FOTOS: © FC BARCELONA / ÀLEX CAPARRÓS

FOTOS: © FC BARCELONA / ÀLEX CAPARRÓS

"L'acció solidària és intrínseca al nostre tarannà. Dona resposta al compromís amb la població refugiada i posiciona l'esport com una eina de transformació social"

JORDI CARDONER
Vicepresident primer del FC Barcelona i de la Fundació Barça.

"El clam 'més que un club' és una realitat. Quan vaig arribar al Líban per visitar el programa vaig veure tots els somriures dels infants i dels pares i vaig entendre que el futbol pot canviar vides. Quan els infants juguen a futbol, no pensen en res més que el joc. En aquell moment són més feliços i tenen més confiança en ells mateixos"

LILIAN THURAM
Exjugador del FC Barcelona i president de la Fundació Lilian Thuram.

"Tots gaudim del poder i la bellesa de les meravelloses actuacions de l'equip de futbol del Barça al camp, però valorem encara més la responsabilitat assumida per la Fundació Barça per utilitzar aquest poder i bellesa per ajudar a fer del món un lloc millor"

ANDREAS DRACOPOULOS
Copresident de la Fundació Stavros Niarchos.

El vicepresident del FC Barcelona visita l'emblemàtic vaixell de l'ONG catalana ProActiva Open Arms, que ha rescatat 50.000 persones al Mediterrani

CONSCIENCIANT PER SALVAR VIDES

ANDREU MIRALLES
FOTOS: © FC BARCELONA / FUNDACIÓ

Una delegació del FC Barcelona, encapçalada pel vicepresident del Club, Jordi Cardoner, va visitar recentment el vaixell *Astral,* de l'ONG catalana ProActiva Open Arms. L'ONG es dedica al rescat de persones que arrisquen la seva vida al mar, fugint dels seus països d'origen per conflictes bèl·lics, pobresa o persecució.

El veler, retingut al port de Barcelona, ha fet una ruta per diversos ports catalans per sensibilitzar la població sobre les causes que porten milers de persones a prendre la terrible decisió de fugir de casa seva. Unes 2.500 persones adultes i 1.700 nens i nenes han visitat l'*Astral* en els diferents ports, i s'han apropat al drama dels refugiats gràcies als testimonis dels voluntaris i voluntàries que participen en els rescats.

Des del 2015, quan es va crear ProActiva Open Arms, han salvat la vida de més de 50.000 persones que estaven a punt de morir ofegades al Mediterrani.

L'ALTAVEU DELS MITJANS

Jordi Cardoner va participar en el programa *Què t'hi jugues*! de la Cadena SER Catalunya, presentat per Sique Rodríguez i que es va emetre excepcionalment des del mateix vaixell. El vicepresident del Barça i de la Fundació va mostrar el seu total suport a la tasca de l'ONG: "És absolutament necessari donar suport a organitzacions com ProActiva i persones com Òscar Camps, que fan un treball excepcional i aconsegueixen salvar milers de vides cada any". Al mateix temps el vicepresident va posar en valor la importància de l'esport: "És una eina de transformació social, que permet donar dignitat i millorar l'autoestima dels nens i nenes. Des de la Fundació Barça, lluitem contra els estigmes a través de missatges integradors i inclusius". Cardoner va acudir a l'*Astral*, on també hi eren el president de la Unió Esportiva Sant Andreu, Manuel Camino; el jugador dels Toronto Raptors, Marc Gasol, i el periodista Marcos López, un dels impulsors del llibre *Relats Solidaris,* que, juntament amb la Fundació Barça, ha recaptat aquest any pel projecte d'Open Arms.

Òscar Camps, fundador de ProActiva Open Arms, va agrair la col·laboració amb la Fundació: "Som molt conscients de la repercussió que té l'esport i específicament el Barça".

L'ANY 2018 VAN MORIR MÉS DE 2.000 PERSONES EN AIGÜES DEL MEDITERRANI

EL MEDITERRANI, UNA RUTA MORTAL

Només l'any passat, més de 2.000 persones van morir en aigües del Mediterrani, segons l'Agència de l'ONU per als Refugiats, l'ACNUR. Les restriccions tant logístiques com legals imposades a diverses ONGs que desitgen efectuar operacions de cerca i rescat ha provocat l'absència d'embarcacions que duguin a terme operacions de cerca i rescat. Des de ProActiva Open Arms ressalten la importància que els vaixells puguin fer la seva tasca humanitària al mar. ■

SER

OPEN ARMS
RESCUE
OPEN ARMS

FUNDACIÓ BARÇA

BENESTAR EMOCIONAL PEDIÀTRIC

L'entrenament de portes obertes del primer equip i la visita als hospitals amb el Barça Femení, una experiència única

UN DIA DE MÀGIA, I IL·LUSIÓ I FELICITAT

ANDREU MIRALLES

Un dia abans de l'arribada dels Reis d'Orient més de 1.000 nens i nenes de diversos centres hospitalaris de Barcelona, Badalona i Sabadell van viure una jornada inoblidable. Futbolistes del primer equip masculí i femení, tècnics, directius del FC Barcelona i membres del Patronat de la Fundació van visitar les plantes pediàtriques de deu hospitals.

La il·lusió i l'alegria es van encomanar als més petits. Els infants hospitalitzats van oblidar-se de les seves preocupacions gràcies a la complicitat i la tendresa que van desplegar els jugadors. Regals, autògrafs firmats de primera mà, converses espontànies i moltes fotografies per immortalitzar moments que seran recordats per sempre per als qui més ho necessiten.

Jugadors i jugadores van rebre, a canvi, una experiència única: la felicitat de contemplar com el seu esforç i el seu treball són capaços de transmetre tantes emocions i felicitat en infants que passen per una etapa complicada de la seva vida. Sensacions que es van incrementar en aquells que van viure l'experiència per primer cop, com Malcom, Aleñá i Lenglet.

Unes hores abans la plantilla del primer equip ja havia fet les delícies d'11.052 aficionats. Rondos, jocs de possessió i molts gols, en el sempre recurrent partidet, van ser la tònica del tradicional entrenament nadalenc de portes obertes celebrat al Miniestadi. L'escalf i l'emoció dels més joves en veure els seus ídols entrenar-se va encoratjar una plantilla sempre entregada en aquestes dates especials.

REFORÇAR LES EMOCIONS POSITIVES

A questa visita forma part de les activitats promogudes per la Fundació Barça en el seu programa de *Benestar Emocional Pediàtric*, que pretén reforçar les emocions positives dels petits, contribuint al seu benestar psicològic i a la diversió en un procés hospitalari sovint dolorós per a ells i les seves famílies. En aquest últim any la Fundació ha dut a terme 111 accions en diferents centres hospitalaris. L'experiència demostra que un estat emocional positiu i un entorn favorable tenen un paper fonamental en l'eficàcia del tractament i en la millora dels processos de recuperació dels nens i nenes. La seva capacitat d'adaptació és extraordinària i, si se senten estimulats, són capaços d'adaptar-se i superar qualsevol cosa que es proposin. ■

© FC BARCELONA / SANTIAGO GARCÉS

CITA AMB EL ROBOT POL

VISITA A DEU HOSPITALS
La Fundació impulsa aquestes visites i un entrenament on els nens i nenes són protagonistes.

© FC BARCELONA /GIMENO/ MIGUEL RUIZ / PACO LARGO

© FC BARCELONA / MIGUEL RUIZ

L'Álvaro és un noi de 16 anys ingressat a la unitat oncològica de Sant Joan de Déu. La severitat de la seva malaltia no li permet sortir de l'hospital. Malgrat tot, i gràcies al projecte *Robot Pol*, l'Álvaro va poder assistir a l'entrenament de portes obertes i veure els seus ídols de ben a prop.

La paraula de qui ho va viure

GERARD PIQUÉ
Jugador del FC Barcelona
"Aportar felicitat és una experiència boníssima, tant per als nens com per a nosaltres"

CARLES ALEÑÁ
Jugador del FC Barcelona
"La visita et fa veure la vida d'una altra manera, valorar-la molt més"

SANDRA PAÑOS
Jugadora del FC Barcelona
"El més bonic és entrar a les habitacions i veure el somriure dels nens"

CLÉMENT LENGLET
Jugador del FC Barcelona
"Poder compartir alegria en els moments difícils dels infants ens fa més feliços"

MARTA TORREJÓN
Jugadora del FC Barcelona
"Emociona veure l'alegria d'aquests nens amb la nostra visita"

MALCOM FILIPE
Jugador del FC Barcelona
"Alegrar els nens és una experiència que no oblidaré mai"

© FC BARCELONA /GIMENO/ MIGUEL RUIZ / PACO LARGO

ENTREVISTA A ORIOL TOMÀS

Directiu responsable dels esports amateurs del Club, que aquesta temporada llueixen el logotip de la Fundació a la samarreta

"L'ESPORT AMATEUR TÉ UNA FUNCIÓ SOCIAL"

ANDREU MIRALLES / XAVIER VILÀ FOTO: © FC BARCELONA / GERMÁN PARGA

Darrere unes ulleres vermelles i un somriure engrescador, Oriol Tomàs, el directiu responsable dels esports amateurs del Club, explica el seu nou plantejament estratègic i per què els esports amateurs formen part des de fa tres temporades de l'àmbit social. Tomàs transmet la seva il·lusió i anima els socis i seguidors blaugrana a anar a veure qualsevol dels partits que cada cap de setmana disputen els equips que formen part dels nou esports amateurs del Club. Satisfacció i orgull per la feina ben feta i els valors del Barça.

Per què els esports amateurs van passar a formar part de l'Àrea Social del Club i quina valoració es pot fer ara d'aquell canvi?

Els esports amateurs han evolucionat de manera extraordinària en els darrers tres anys, sobretot a partir de tenir molt clara quina havia de ser la seva essència. Abans, els esports amateurs estaven sota la disciplina dels esports professionals. Això volia dir que la persona encarregada de gestionar els esports amateurs era la mateixa que gestionava els professionals. I això era incongruent. Primer, perquè gairebé tots els esforços se centraven en els esports professionals, i així ha de ser. És on ens juguem pràcticament tots els nostres recursos i prestigi i, per tant, no es donava un pes equitatiu.

La nostra aposta pels esports amateurs és la formació, volem ser el millor centre de creació de talent. No volem guanyar-ho tot ni tampoc podem. Dintre dels esports amateurs, que al mateix temps són esports considerats minoritaris, hi ha equips que incorporen talent pagant i es professionalitzen. Però atreure talent mitjançant recursos econòmics ja ho fem als esports professionals per competir al màxim nivell. Així doncs, en les seccions professionals el Barça és un referent però en esports amateurs, no. I a partir d'aquí és d'on neix el canvi radical de plantejament.

Aquest model de gestió també va implicar un canvi de visió. Així doncs, la formació esportiva és l'aposta del Club en l'àmbit amateur?

Sí. No existeix cap ecosistema millor per formar-se que el que té el FC Barcelona. Tots els clubs tenen instal·lacions i atletes, però nosaltres, a través de molts anys de formació d'entrenadors, serveis mèdics, jugadors..., tenim un coneixement de l'esport que no té ningú. Això és

“LA NOSTRA APOSTA ÉS LA FORMACIÓ, VOLEM SER EL MILLOR CENTRE DE CREACIÓ DE TALENT. NO VOLEM GUANYAR-HO TOT NI TAMPOC PODEM”

“QUE ELS ESPORTS AMATEURS PORTIN EL LOGO DE LA FUNDACIÓ NO ÉS UNA CASUALITAT. TOT FORMA PART DE L’ACTIVITAT SOCIAL”

imbatible, segurament, si no hi hagués aquesta formació, hi hauria menys possibilitats de practicar-los.

A banda d’aquest ecosistema, jugar al Barça sempre és especial...
I tant. La connexió emocional amb el Club és inigualable. Qui no vol fer esport en un context com el del FC Barcelona? Amb els nostres valors, i l’escut a la samarreta?

Llavors, podríem dir que els esports amateurs són de caràcter, pràcticament, social?
Sí, i així ha de ser. Els esports amateurs han de tenir una funció social, gairebé de responsabilitat social corporativa. A banda de tot el procés de formació, amb els valors del Barça el que busquem és que els barcelonistes, els aficionats del Barça tinguin accés a practicar aquests altres esports. És per això que els equips amateurs estan molt a prop de la Fundació. Que els esports amateurs portin el logo de la Fundació no és una casualitat. Tot forma part de l’activitat social mitjançant els esports no professionals i la Fundació. No fem campanyes per posar-nos medalles, sinó que ho fem per responsabilitat.

L’equip de rugbi jugarà la final de Copa, en atletisme es van aconseguir 15 medalles als campionats d’Espanya i l’hoquei herba està cada cop més consolidat a la Divisió d’Honor. Els resultats aconseguits últimament són bons.
La formació i el desenvolupament de talent són una lluita que a la llarga tenen rèdit i retorn. Potser tarda més, sí, però l’important és que és sostenible i, a més, aconseguim molt bons resultats, estem molt orgullosos dels nostres equips. S’està fent una feina excel·lent.

Per on passa el futur dels esports amateurs?
El principal és donar-los a conèixer entre socis i aficionats, així com també fer ressò de la tasca de la Fundació. La gent ha d’estar orgullosa del que fa el seu club i les seves activitats han de ser un actiu. Totes les accions han de passar per la Ciutat Esportiva. Tenir un punt de referència enforteix el sentiment de pertinença, de desenvolupament i el traspàs de coneixement dintre dels equips. ■

ESPORT I VALORS

© FC BARCELONA / MARC ROMERO

El rugbi i el tercer temps

REDACCIÓ

Diuen que el rugbi és un esport de vilans jugat per cavallers. Fa unes setmanes, veient el partit que enfrontava el nostre equip amb l'Hernani Club de Rugby, vaig entendre aquesta expressió. Només observant la fotografia dels jugadors d'ambdós equips totalment enfangats lluitant per la pilota, ens permet comprendre que aquest esport amateur té un seguit de valors que van més enllà de la competició, com els valors del Barça: treball en equip, humilitat, esforç, ambició i respecte. Aquest darrer valor, el respecte, es reflecteix clarament en l'excel·lent tradició que l'anomenen *el tercer temps del rugbi*, que consisteix en el fet que els jugadors de tots dos equips es troben per prendre alguna cosa o per menjar junts. La companyonia entre rivals és un valor essencial en un esport en què existeix molt contacte físic.

El tercer temps també és un concepte que s'utilitza en la metodologia *FutbolNet*, una de les principals eines de la Fundació Barça en els seus programes a Catalunya i arreu del món, però d'una manera diferent. Es tracta d'una activitat educativa ludicoesportiva en què, en un primer temps, es pacten les regles del partit, en el segon temps es juga i en el tercer es parla de tot el que ha succeït entre els dos equips. És quan els nostres educadors i monitors poden aconseguir treure el millor dels nens i nenes que participen en l'activitat. Escoltar i ser escoltat és l'art de la comunicació.

L'equip de rugbi del FC Barcelona va ser fundat l'any 1924, tres anys més tard que el club pioner a l'estat espanyol, la Santboiana. És un dels esports amateurs del Club que, actualment, forma part de l'Àrea Social, perquè té com a objectiu oferir una oferta formativa en esports minoritaris i també com una forma de retorn a la nostra societat. L'essència de l'amateurisme forma part dels orígens del Club i es manté en tot aquest seguit de disciplines esportives que representen millor que ningú els valors del Barça. Els esports amateurs han evolucionat de manera extraordinària en els últims tres anys i mig a partir de tenir molt clar quina ha de ser la seva essència. ■

EL CULER DE L'ANY LLIURA SIS GUARDONS

Els valors del Barça, de gala

© FC BARCELONA / GERMÁN PARGA

ANDREU MIRALLES

Durant la gala celebrada a l'Auditori 1899 del Club, s'han repartit els guardons que reconeixen l'ADN Barça dels diferents premiats. Els premiats han estat: Éric Abidal, actual secretari tècnic del primer equip, com a culer del any per tota la seva trajectòria professional; Joan Casals, conegut com l'Avi del Barça, guanyador al premi soci culer de l'any. La Fundació Leo Messi també ha estat guardonada amb el premi a la solidaritat per impulsar el Sant Joan de Déu Pediatric Cancer Center Barcelona. L'entrenador d'handbol Xavi Pascual ha rebut el premi a la trajectòria culer per una carrera de més de 10 anys entrenant el Club. Altres premiats han estat sor Lucía Caram, reconeguda amb el premi especial per defensar els valors del FC Barcelona, i la refugiada siriana Nujeen Mustafá, que s'ha emportat el guardó de culer internacional com a aficionada exemplar del FC Barcelona.

El jurat d' aquesta primera edició ha estat format per Josep Maria Bartomeu, president del FC Barcelona; Jordi Cardoner, vicepresident primer del Club i de la Fundació; Ernest Folch, director del diari *Sport*; i David Casanovas, director general de l'*Sport*.

ÉRIC ABIDAL: PREMI CULER DE L'ANY

El guardó més important se'l va emportar Éric Abidal. El francès, de 39 anys, ha demostrat al llarg de la seva trajectòria professional el seu compromís culer a través dels principis i valors del FCB. Primer com a jugador, i ara, des del juny del 2018, com a secretari tècnic del primer equip.

SOR LUCÍA CARAM: PREMI ESPECIAL

Admiradora confessa de Lionel Messi, defensora de l'estil de joc associatiu i ambaixadora dels valors del FC Barcelona. Sor Lucía Caram és patrona de la Fundació Barça i impulsora del programa *Invulnerables*. Aquesta aliança, formada per la Fundació, el Departament de Benestar Social i Família i l'Obra Social "la Caixa", en la seva història han defensat els valors barcelonistes.

XAVI PASCUAL: PREMI A LA TRAJECTÒRIA CULER

Primer com a jugador, després com a tècnic assistent, fins a arribar a entrenador del primer equip d'handbol ara fa 10 anys. Xavi Pascual representa millor que ningú la personalitat blaugrana en una trajectòria esportiva clarament culer.

FUNDACIÓ LEO MESSI: PREMI SOLIDARI

El Premi Culer de l'Any Solidari s'atorga a persones o organitzacions que tenen un destacat paper social lligat a l'esport i al FC Barcelona. La Fundació Leo Messi ha estat premiada per impulsar el Sant Joan de Déu Cancer Center, el centre d'oncologia pediàtrica més gran d'Europa.

JOAN CASALS: PREMI AL SOCI CULER DE L'ANY

Joan Casals és conegut popularment com a *Avi del Barça* des del 1984, i especialment estimat entre les penyes i els aficionats blaugrana. La seva implicació culer està fora de dubte. Casals simbolitza la passió i el seguiment culer en l'àmbit popular. El que sempre acompanya l'equip sigui quin sigui el rival o jugui on jugui, fet que l'ha convertit des del 2017 en representant oficial del Club a les trobades de penyes.

NUJEEN MUSTAFÁ: PREMI AL CULER INTERNACIONAL

Nujeen Mustafá, refugiada siriana, tenia un somni, conèixer Messi i la resta de jugadors del primer equip. I així va ser. Nujeen va ser la protagonista de la campanya de Nadal del Club el 2017 i va poder assistir a un partit en directe acompanyada per Josep Maria Bartomeu, president del Club i la directora general de la Fundació, Mària Vallès.

Després de passar per Grècia, Macedònia, Sèrbia, Eslovènia i Àustria, la jove, que viu actualment a Alemanya, simbolitza i significa la transcendència blaugrana d'una trajectòria internacional sense fronteres. ■

CIMERA EUROPEA

Participació en el Diàleg de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats

La Fundació exposa a Ginebra les conclusions del seu informe sobre l'esport com a eina de canvi en la vida dels infants i joves refugiats

Jordi Cardoner, vicepresident primer del FC Barcelona i de la Fundació Barça, juntament amb diversos líders d'organitzacions esportives internacionals, administracions municipals i personalitats del món de l'esport professional i la societat civil, va participar a Ginebra, al desembre passat, en el Diàleg de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats (ACNUR) sobre els reptes de la protecció d'aquestes persones en entorns urbans amb l'objectiu de desentranyar els múltiples rols que exerceix l'esport per aconseguir resultats socials positius per a les comunitats de refugiats i desplaçats interns, especialment en entorns urbans. Cardoner va explicar que la Fundació Barça ha engegat un programa que utilitza la metodologia *FutbolNet* com a eina per donar suport psicosocial a nens, nenes i joves refugiats i afavorir la seva integració en les comunitats d'acolliment, específicament a Grècia, Itàlia i el Líban. En aquesta taula rodona també van participar, entre d'altres, Filippo Grandi, Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats; Yusra Mardini, atleta olímpica i ambaixadora de l'ACNUR, i Thomas Bach, president del Comitè Olímpic Internacional (COI).

VALORACIÓ DE L'ANY

Bartomeu valora la tasca de la Fundació en l'últim Patronat del 2018

© FC BARCELONA / G. PARGA

El president del FC Barcelona i de la Fundació, Josep Maria Bartomeu, va fer una valoració molt positiva de la tasca que va dur a terme la Fundació Barça durant l'any 2018. Va ser en l'última reunió de l'any del Patronat, que es va celebrar al desembre passat a l'Avantllotja del Camp Nou. Bartomeu va destacar la consolidació del nou projecte, que es va iniciar fa dos anys amb l'aprovació del nou pla estratègic que definia les noves línies d'actuació, focalitzades en la prevenció de la violència, la inclusió i l'accés a l'educació.

En aquesta reunió també es va fer un balanç positiu dels darrers mesos i es va compartir la campanya de Nadal del Club i la nova campanya institucional de la Fundació, *Cap nena/nen fora de joc* i *Un Nadal per canviar-ho tot*. Els protagonistes d'ambdues campanyes són beneficiaris de la Fundació Barça que fan còmplices Leo Messi, els capitans dels equips professionals i el president Josep Maria Bartomeu d'un missatge transformador basat en unes noves regles de joc que van escriure aquestes nenes i nens per afavorir la inclusió social.

BARÇA LEGENDS

© FC BARCELONA / G. PARGA

Els 'legends' visiten l'Espai Fundació

Al mes de desembre els responsables de la Fundació van explicar la tasca de l'entitat als *legends* del Club, en un acte que es va celebrar a l'Avantllotja del Camp Nou. Prèviament van fer una visita a l'Espai Barça Fundació, ubicat a la Sala París. Miquel Àngel Nadal, Jon Andoni Goikoetxea, José Mari Bakero, *Chapi* Ferrer i Albert Jorquera van ser alguns dels exjugadors que van participar en aquesta trobada.

LLEGAT CRUYFF

Inaugurats els Cruyff Courts apadrinats per Sergi Roberto, Koeman i Fontàs

© FC BARCELONA / GERMÁN PARGA

El jugador del FC Barcelona, Sergi Roberto; el vicepresident primer del FC Barcelona i de la Fundació Barça, Jordi Cardoner; la presidenta de la Fundació Cruyff, Susila Cruyff; el director general de la Fundació Bancària "la Caixa", Jaume Giró, i l'alcalde de Reus, Carles Pellicer, han inaugurat el Cruyff Court Sergi Roberto a la ciutat de Reus per promoure l'esport entre els infants i joves de la localitat.

El Cruyff Court Sergi Roberto és el novè dels quinze *courts* que la Fundació Cruyff té previst inaugurar a Catalunya, arran de la col·laboració amb "la Caixa" i per promoure l'esport com a via d'inclusió i cohesió social i compta amb el suport de l'Ajuntament de Reus.

En total, es preveu la construcció, manteniment i dinamització de 15 Cruyff Courts arreu de Catalunya, prioritzant zones desafavorides, fruit de l'acord entre la Fundació Cruyff, "la Caixa" i la Fundació Barça.

El jugador del FC Barcelona i actual seleccionador d'Holanda, Ronald Koeman, també va participar al mes de gener en l'acte d'inauguració del que va ser el vuitè Cruyff Court. En aquest acte l'holandès va estar acompanyat pel vicepresident primer del FC Barcelona i de la Fundació Barça, Jordi Cardoner; la presidenta de la Fundació Cruyff, Susila Cruyff; el director general de la Fundació Bancària "la Caixa", Jaume Giró, i l'alcaldessa de Sant Vicenç dels Horts, Maite Aymerich.

PARTIT DE LA COPA DEL REI

La Diada del Soci Solidari bat un nou rècord amb 76.398 espectadors

© FC BARCELONA / SANTIAGO GARCÉS

Al mes de desembre es va celebrar la vuitena edició de la Diada del Soci Solidari amb motiu del partit de tornada dels setzens de final de la Copa del Rei que van disputar al Camp Nou el FC Barcelona i la Cultural Lleonesa.

Aquesta jornada, que va ser seguida en directe a l'Estadi per 76.398 espectadors, és una iniciativa de l'Àrea Social del FC Barcelona que va tornar a ser un èxit i, de nou, va fer possible que milers de persones de diferents col·lectius socials (ONGs, escoles, associacions, entitats i institucions d'acció social) poguessin gaudir de l'experiència de veure un partit en directe al Camp Nou, gràcies als alliberaments dels seients dels socis abonats. Ja són 483.160 els espectadors que han pogut beneficiar-se d'aquesta iniciativa en les vuit edicions celebrades. En aquesta edició també es va reforçar el suport als refugiats, amb una acció en col·laboració amb la Creu Roja i la Fundació Barça. Els jugadors del FC Barcelona i la Cultural Lleonesa van sortir al terreny de joc acompanyats de nens refugiats que són a Catalunya.

RECONEIXEMENT

© FCB / GERMÁN PARGA

Guardó als valors solidaris de la Fundació

Al mes de desembre, la Fundació va ser guardonada amb el Premi Valors Solidaris atorgat pel diari *Sport* en el marc de la primera edició de la Gala Valors de l'esport organitzada per aquest rotatiu català. L'encarregat de recollir la distinció va ser Jordi Cardoner, que va recordar que "el premi arriba en un moment especial, ja que es premia la tasca de la Fundació com a vessant social del FC Barcelona i això ens omple d'orgull", va assegurar el vicepresident primer.

IMPLICACIÓ SOCIAL

Èxit de la 14a edició de 'Relats Solidaris de l'Esport'

La Fundació ha col·laborat un any més en aquesta iniciativa filantròpica que sorgeix d'un grup de periodistes catalans

La clausura de la 14a edició del llibre de relats solidaris de l'esport va reunir al mes de febrer a l'antiga fàbrica Damm més de 100 persones. Ernesto Valverde va ser l'encarregat de lliurar a Proactiva Open Arms el xec amb els diners recaptats amb el llibre *Relats Solidaris de l'Esport*, un total de 47.575 euros. El tècnic blaugrana va dedicar unes paraules emocionades i sinceres a la tasca d'Open Arms. "M'agrada poder ser a prop d'aquests herois que salven vides. Els que vivim en el món del futbol estem acostumats a ser un exemple per a molta gent, per a molts nanos; la gent ens considera herois perquè juguem campionats o intentem guanyar finals", va recordar el tècnic. Els periodistes catalans impulsors d'aquesta iniciativa van tancar, d'aquesta manera, la 14a edició d'aquest projecte d'èxit.

CONVENI DE COL·LABORACIÓ

Signatura de la Fundació Barça i la Climent Guitart

La Llotja del Camp Nou va acollir l'acte on es va signar un acord de col·laboració per desenvolupar dos projectes socials per a la promoció i la inclusió social de joves migrants sense referents adults i per fomentar el benestar emocional de les nenes i els nens que han superat malalties greus. Aquest acord s'emmarca en el programa de suport a refugiats i joves migrants que compta amb el suport directe de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya.

Els propers mesos està prevista la creació d'un campus d'hostaleria per a joves menors d'edat no acompanyats. Durant el proper mes de maig es reuniran una vintena de joves, acompanyats pels seus educadors, a Lloret de Mar on es faran activitats esportives i alhora rebran formació específica d'hostaleria.

Aquesta acció té com a objectius específics l'adquisició d'hàbits, habilitats i destreses que els possibilitin acomplir un rol professional, desenvolupar competències que permetin ampliar les seves expectatives laborals i rebre una orientació laboral en el procés de transició a la vida laboral.

AMB L'EUROLLIGA

©FC BARCELONA / V. SALGADO

Nous ambaixadors per al projecte 'One Team'

One Team, el projecte de foment de valors a través del bàsquet impulsat per l'Eurolliga i amb la col·laboració de la Fundació Barça, ha incorporat nous ambaixadors per a aquesta temporada. El segon capità, Pierre Oriola, i el pivot Artem Pustovyi del Barça Lassa de bàsquet representaran el primer equip; Magatte Niang serà la representant del CBS Barça Femení i Rodrigo de la Fuente, excapità i jugador del Barça entre el 1997 i el 2007, representarà els exjugadors blaugrana.

Enguany *One Team* es desenvoluparà al Centre Penitenciari de Joves de Quatre Camins, a la Roca del Vallès, i utilitzarà la metodologia *FutbolNet*, aplicada al bàsquet, per treballar els valors amb els interns que desitgin formar part del projecte.

EFEMÈRIDE

Dia Mundial de l'Infant, de la mà d'UNICEF

El 20 de novembre, Dia Mundial de la Infància, la Fundació Barça es va afegir a la campanya global d'UNICEF *Els nens prenen el comandament i pinten el món de blau*. La campanya va tenir com a objectiu donar la veu als infants que viuen en la pobresa, que no poden anar a l'escola o que són víctimes de la violència.

L'entorn social es mou 'online'! Hi ha accions constantment per construir un món millor, i les pots trobar totes a Instagram!

@unicef

L'estrella de Hollywood Orlando Bloom dona suport a UNICEF per denunciar la situació de tots els nens i nenes que pateixen guerres arreu del món.

@fundacioncruyff

Per al Dia Mundial contra el Càncer, la Fundació Johan Cruyff es va solidaritzar amb totes les persones que lluiten contra aquesta malaltia cada dia.

@creurojacat

La mítica Torre Glòries, il·luminada amb el símbol de la Creu Roja per homenatjar la tasca que fan arreu de Catalunya, felicitats!

@fcbbasket

Els protagonistes de *Campeones* van venir a veure el Barça de bàsquet dos mesos abans de rebre el premi a la millor pel·lícula..., la màgia del Palau!

@sjdhospitalbarcelona

La penya Petits Valents ja és una realitat! Una nova penya blaugrana amb seu a Sant Joan de Déu i formada per nens ingressats a l'hospital.

@fcbfutsal

Com que fent feliços els aficionats blaugrana que es congreguen al Palau no en tenen prou, el futbol sala blaugrana regala també somriures a l'Hospital de Nens!

@laureus

Un més que merescut premi Laureus #SportForGood per a la iniciativa Yuwa Football, que dona suport a nenes en situació vulnerable a l'Índia.

@cirquedusoleil

La màgia del Cirque du Soleil i l'espurna de Leo Messi junts per explicar la passió pel futbol en un espectacle... Això promet!

@socolympics

Així de somrients estan els beneficiaris de Special Olympics quan arriben els caps de setmana i participen en les competicions. La seva positivitat s'encomana!

GENT DE LA FUNDACIÓ

14.000 NENS I NENES REFUGIATS ES VAN BENEFICIAR DEL PROGRAMA D'INCLUSIÓ SOCIAL AMB METODOLOGIA 'FUTBOLNET' DE LA FUNDACIÓ. L'ÀLEX CANALS COORDINA AQUEST PROGRAMA A GRÈCIA I ITÀLIA

"LA PRIORITAT ÉS QUE ELS NENS I NENES REFUGIATS SENTIN QUE TENEN UN ESPAI SEGUR"

JOAN MARCET VILA
FOTO: © FC BARCELONA / SANDRA AGUILAR

L'Àlex Canals té 31 anys i va començar a treballar a la Fundació ara en fa 10. Ha passat per moltes etapes i ha acumulat diferents coneixements i responsabilitats com a educador, coordinador i supervisor de la metodologia *FutbolNet* a Catalunya. La coneix com gairebé ningú. Ara fa un any va deixar enrere Catalunya per començar un nou projecte a Grècia per ajudar les persones que veuen la seva vida interrompuda al Mediterrani...

Què és el que més li agrada de treballar a la Fundació?
El caràcter social que comporta, els programes que promou. Sobretot que incloguin l'esport com a eina educativa. És impactant els efectes que pot tenir sobre els joves. A més, no hi ha gaires clubs que facin activitat esportiva en l'àmbit social. És un gran valor afegit, perquè la força de l'esport i de la marca del Barça ajuden a arribar a tot arreu.

D'on neix el seu interès per l'esport i els temes socials?
Sempre m'ha agradat practicar tot tipus d'esports, i quan estava acabant el grau superior volia encarar la meva carrera cap a l'àmbit purament esportiu. Tot això va canviar quan vaig començar a fer pràctiques a la Fundació, em va marcar molt la tasca que es porta a terme i, des de llavors, no hi ha hagut marxa enrere.

Durant aquests 10 anys que fa que hi treballa, la Fundació ha canviat molt. Què és el que més valora?
Els últims anys la Fundació ha viscut una evolució molt positiva. La vocació global del Club ha ajudat molt a fer créixer els diferents programes arreu del món, sense descuidar la feina que es fa a casa nostra.

Va treballar vuit anys amb la metodologia 'FutbolNet' a Catalunya. Recorda el cas d'algun jove que l'impactés especialment?
Recordo un jove de Barcelona que suspenia totes les assignatures. Ell no creia que tingués cap futur en la seva vida i només pensava a viure el dia a dia. Al cap d'uns anys, quan ja devia tenir 18 o 19 anys, em va reconèixer pel carrer i em va donar les gràcies per tota la feina que havíem fet anys enrere. Havia començat a estudiar per ser entrenador de futbol. Històries com aquesta et fan sentir molt realitzat com a persona i educador.

Des de la seva experiència, què és el que més destacaria de 'FutbolNet'?
És una metodologia que està en constant

“ALGUNS NOIS I NOIES AMB QUI TREBALLEM NO HAN TINGUT LA POSSIBILITAT D’ANAR A L’ESCOLA”

evolució, i que gràcies al seus participants creix cada dia.

Ofereix als nens la possibilitat de crear les seves pròpies normes, discutir-les i valorar-les conjuntament. D'aquesta manera s’aconsegueix generar reflexions comunes molt valuoses per als participants, que van molt més enllà del terreny de joc.

Fa poc més d’un any, la Fundació va començar un programa de suport a persones refugiades en localitzacions on no estava present. Com viu la gent de la comunitat l’arribada de la Fundació?

El primer contacte té un impacte molt gran i ho viuen amb molta il·lusió. No ens hem trobat cap lloc on no sigui ben rebuda, ja que el Barça és una marca molt estimada arreu. Quan la Fundació instaura un programa o projecte en un lloc nou, ha de ser molt concreta i específica per explicar que no es pretén fer una acadèmia de futbol professional, sinó que s’oferirà un projecte socioeducatiu a través de l'esport. En definitiva, ha de diferenciar molt bé el que és la Fundació del que són les acadèmies esportives. Les expectatives són molt altes.

Quins són els contextos en què treballen?

A Grècia treballem a Atenes i a Lesbos, tant a escoles com a assentaments de refugiats; al Líban seguim un esquema semblant, i a Itàlia treballem amb menors no acompanyats a Sicília i Calàbria.

Què s’ha de tenir en compte a l’hora d’exercir com a educador de nenes i nens refugiats?

Cada cas és diferent, però ens trobem nois i noies que potser no han tingut la possibilitat d'anar a l'escola i, segurament, llavors tampoc han format mai part d'una activitat esportiva. Has de centrar molts esforços a fer-los sentir que estan en un espai segur, que puguin obrir-se, deixar de banda tot el trauma que han viscut en el seu viatge cap al destí d’acollida.

Grècia, el Líban i Itàlia. Països que, a priori, tenen poques similituds. Quines són les expectatives dels refugiats en els diferents territoris?

A Grècia i a Itàlia, la gent que hi arriba té esperances de quedar-se a Europa, no es plantegen la possibilitat de tornar al seu país. En canvi, al Líban, la gent amb qui treballem està situada a la vall de la Bekaa, fronterera amb Síria; la major part de refugiats allà són sirians i volen tornar a casa seva tan bon punt s’estabilitzi la situació per poder tornar a començar.

I tot aquest context afecta d’alguna manera la metodologia?

FutbolNet està viu, ja que s'adapta i es millora en cada context perquè cada país té característiques diferents. Té una base molt establerta, com són els valors del Club i una forma de fer, però és adaptable als diferents contextos on es treballa. És, potser, el valor més gran que té la metodologia. ■

El fet de viure a Grècia permet a l’Àlex desenvolupar la seva gran passió, l’escalada.

Descobrir-se al cor de la cultura clàssica

Fa 2.500 anys el mont Olimp era, probablement, la muntanya més important i emblemàtica del món occidental. El que era la llar de Zeus, déu de déus a l’antiga Grècia, és avui una de les escapades de cap de setmana preferides de l’Àlex. “L’escalada és molt més que activitat física, és una passió.” En l’any i escaig que l’Àlex fa que és a Grècia, ha coronat ja diversos cims de l’arxipèlag. La seva relació amb la natura l’acompanya des que va néixer, molts records familiars se situen en els boscos que envolten la seva Corbera de Llobregat natal, on uns pares enamorats de la naturalesa li van inculcar l’estima i el respecte per la mare terra. Escalar muntanyes li permet descobrir paisatges impressionants mentre l’ajuda a conèixer-se a si mateix: “M’ajuda a fer créixer el meu esperit de superació davant les dificultats, sempre enfortint el vincle amb les persones amb les que ho comparteixo”. L’Àlex viu els reptes que li suposa escalar de la mateixa manera amb què s’enfronta a un projecte com el dels refugiats a Grècia, avançant sense vertigen.

REFLEXIONS

APOROFÒBIA

JOSEP GIRALT

A vegades, les societats busquen bocs expiatoris per gestionar la seva pròpia desil·lusió. L'estrany provoca desconfiança i activa els nostres mecanismes de defensa. La gran victòria del sistema és convertir en perillosos els que en realitat són víctimes. Hi ha un discurs públic que s'encarrega d'expandir la por a l'estranger i sosté que el pobre és l'únic culpable de la seva pobresa.

No podem permetre que ens imposin qui han de ser els nostres enemics. Algú s'ha parat a pensar el que senten les persones que s'escapen de la seva terra? Té algú veritable interès a aturar les morts que se succeeixen a la Mediterrània, o les guerres?

No tots els estrangers molesten igual. Els que arriben carregats de petrodòlars i els turistes són ben rebuts. La catedràtica de filosofia Adela Cortina dedica el seu últim llibre a demostrar que el que és subjacent en l'auge de la xenofòbia és l'aversió al necessitat: "El que molesta dels immigrants és que siguin pobres". La pensadora torna a fer diana en el debat públic, i el 2017 introdueix una paraula al diccionari: *aporofòbia*. El que amaga la xenofòbia és en realitat un sentiment d'aversió, de rebuig al pobre. "Totes les fòbies –homofòbia, islamofòbia, xenofòbia– són patologies socials que s'expressen en forma d'odi al que és diferent, però aquesta arriba emmascarada". Ningú, amb un mínim d'informació i sensibilitat, és capaç de dir en veu alta que el que molesta és enfrontar-se a la pobresa. Cal una reflexió sobre per què ens incomoden i saturen les imatges dels immigrants i refugiats, i, en canvi, no ens fa mal conviure amb les situacions que provoquen el problema.

Cortina ens recorda que la bona notícia és que el nostre cervell és molt plàstic i, per tant, podem modificar-lo. Un dels antídots davant d'aquest tipus de fòbies és l'educació: continuar educant en els valors de la solidaritat i el respecte al que és diferent.

Davant de la fabricació del cap de turc de la immigració i els refugiats, hem de buscar el consens entre les forces democràtiques per protegir l'estat de dret. No obstant això, no podrem revertir la situació si no analitzem els orígens i les expressions del rebuig al pobre, un sentiment generador d'odi convenientment manipulat. L'animadversió al pobre és un dels grans desafiaments de la democràcia. ■

LA VINYETA ELCHICOTRISTE

FUNDACIÓ BARÇA

Espai Fundació Barça

VINE I DESCOBREIX EL PODER TRANSFORMADOR DEL BARÇA

Accés amb la teva entrada del
Tour Camp Nou Experience

FEM QUE LES NENES I ELS NENS NO DEIXIN MAI DE JUGAR

FUNDACIÓ BARÇA

Tots hem estat nens. Hem rigut, hem somiat i hem après jugant. La Fundació Barça treballa perquè, a través de l'esport i l'educació en valors, les nenes i els nens de Catalunya i d'arreu del món gaudeixin del dret a aprendre, jugar i divertir-se. Del dret a ser nens.

COL·LABORA AMB LA FUNDACIÓ BARÇA COMPRANT LES POSTALS SOLIDÀRIES.

Les pots trobar a les Barça Stores del Camp Nou i del Passeig de Gràcia núm. 15

Cap nena nen fora de joc